

Päivi Peltonen

Isät vanhempina

Alle kouluikäisten lasten isien ajatuksia omasta isyydestään

Opinnäytetyö

Syksy 2016

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK) tutkinto-ohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosiaalialan koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Päivi Peltonen

Työn nimi: Isät vanhempina: Alle kouluikäisten lasten isien ajatuksia omasta isyydestään

Ohjaaja: Tiina Tiilikka

Vuosi: 2016

Sivumäärä: 54

Liitteiden lukumäärä: 4

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat: Millainen merkitys isyydellä isille on? Millaisia tehtäviä isyyteen sisältyy? Millaista tukea isät kaipaavat? Miten isät otetaan varhaiskasvatuksessa huomioon? Työssä tutkin isyyttä ja miten isät kokevat oman isyytensä sekä siihen liittyvät tehtävät. Haastateltavilla isillä tuli olla ainakin yksi alle kouluikäinen lapsi. Tutkin myös, millaista tuen tarvetta isillä on ja miten varhaiskasvatuksessa isät tulisi huomioida.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus. Aineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu, jonka kohteena oli kymmenen alle kouluikäisen lapsen isää. Haasteltavien isien tilanne vaihteli iän, lasten lukumäärän ja perhemuotojen osalta. Analyysimenetelmänä käytin aineistolähtöistä sisällön analyysia.

Tutkimuksessani ilmeni, että isyys merkitsee suurta vastuuta ja huolenpidon kasvamisesta sekä elämän muutosta monella tavalla. Isyys on iso osa elämää, jossa lapset ja perhe ovat tärkeimpiä asioita. Isät pyrkivät myös jakamaan vastuut kotona niin lapsen hoidossa kuin kotitöissä mahdollisuuksien ja kykyjen mukaan. Isillä on hyvät ja laajat tukiverkostot, jonka vuoksi he eivät koe tarvetta ulkopuoliselle tuelle.

Avainsanat: isyys, vanhemmuus, varhaiskasvatus, tuki

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Services

Author/s: Päivi Peltonen

Title of thesis: Fathers as parents: Thoughts of the under school-age children's fathers of their own fatherhood

Supervisor(s): Tiina Tiilikka

Year: 2016

Number of pages: 54

Number of appendices: 4

The research questions of this thesis were: What kind of meaning does fatherhood have on fathers? What kind of tasks are included into fatherhood? What kind of support do fathers require? How are fathers taken into account in early childhood education? This thesis examines fatherhood and how fathers experience their own fatherhood, as well as the tasks related to it. The fathers I interviewed had to have at least one child under school age. I also studied what kind of support do fathers need and how fathers should be taken into consideration in early childhood education.

The thesis is a qualitative research. The method of gathering material was theme interviewing and the target of that were ten fathers who had children under school age. The situations among the interviewed fathers varied according to age, number of children and family form. An analysis method I used the analysis of the contents where the research material is used as a basis of the analysis.

The research showed that fatherhood means great responsibility and increased care in addition to a change in life in many ways. Fatherhood is a big part of life where children and family are the most important things. Fathers also strive to share responsibilities at home according to possibilities and skills when it comes to child care and household chores. Fathers have a good and wide support network of people, which is why they don't feel the need for external support.

Keywords: fatherhood, parenthood, early childhood education, support

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO.....	6
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä.....	8
2.2 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä ja taustatiedot.....	8
2.3 Aineistolähtöinen sisällön analyysi.....	11
2.4 Tutkimusprosessi ja opinnäytetyön taustat.....	11
2.5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	13
3 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA ISYYDESTÄ.....	15
4 VANHEMMUUS JA ISYYS.....	20
4.1 Vanhemmuuden moninaisuus.....	20
4.2 Isyys ja sen muutokset.....	22
4.2.1 Hyvä isyys.....	24
4.2.2 Isyyden tehtävät.....	25
4.2.3 Isyys verrattuna äitiyteen.....	27
4.3 Äitiys käsitteenä.....	28
4.4 Perhe ja sen eri muodot.....	29
4.5 Vanhemmuuden tukeminen.....	31
4.5.1 Isyyden tukeminen.....	32
4.5.2 Varhaiskasvatus osana vanhemmuuden ja isyyden tukemista.....	34
5 TUTKIMUSTULOKSET.....	36
5.1 Isyyden merkitys.....	36
5.2 Isyyden tehtävät.....	40
5.3 Tukiverkostot ja tuen tarve.....	42
5.4 Isien huomioon ottaminen varhaiskasvatuksessa.....	43
6 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	45
7 POHDINTA.....	47
LÄHTEET.....	49

LIITTEET.....	54

1 JOHDANTO

Jokaisella meistä on oma käsityksemme isyydestä ja siitä, mitä se pitää sisällään ja isyys liitetäänkin osaksi perhettä sekä vanhemmuutta, mutta myös miehen toimintaa vanhempana (Pleck 2010, 28). Isyys on alettu nähdä aikaisempaa enemmän aktiivisena toimijuutena eikä vain sivusta seuraamisena tai taustalta tukemisena. Isänä oleminen halutaan nähdä yhä enemmän äitiyden kanssa tasavertaisena vanhempana yhdenvertaisine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Lisäksi isyyttä ja sen merkitystä lapselle on alettu luonnehtia samalla tavalla kuin äitiyttä ja sen merkityksiä. Avaintermejä ovatkin hoivan ja huolenpidon antaminen, läsnä oleminen, vastuun ottaminen lapsen hyvinvoinnista kaikin puolin sekä sitoutuminen kestävään vanhempi-lapsi-suhteeseen. (Huttunen 2010, 111-112.)

Voiko siis kysyä, onko isyys aina suhteessa äitiyteen? Arkielämässä äiti on asemassa, mikä mahdollistaa tai jollain tavalla estää isyyden. Jos miehet kokevat isyyden niin arvokkaana asiana, mikseivät he ota isyyttä itselleen ja vain ota omaa rooliaan perheessä. Eikö siihen anneta mahdollisuutta? Äitiys tuntuu määrittävän suhteessa lapseen, isyys taas suhteessa äitiin. Tämä saattaa tarkoittaa sitä, että isyys toteutuu miesten mielissä enemmän rinnakkain äitiyden kanssa, kun taas äitiys koetaan enemmänkin parisuhteesta irralliseksi suhteeksi äidin ja lapsen välillä. Voiko siis ajatella, että äitiyttä voisi olla olemassa ilman isyyttä, mutta isyyttä voi olla olemassa vain suhteessa äitiyteen ja ikään kuin verrattuna siihen? Entä onko isyyttä edes olemassa itsenäisesti, erillisenä äitiydestä? (Jämsä 2010, 120.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia isyyttä ja millaisena isät kokevat oman isyytensä ja siihen kuuluvat tehtävät. Aihe on ajankohtainen ja tärkeä tutkittava, sillä äideillä on tietävästi perheessä, varsinkin lasten kasvatuksessa, isää suurempi rooli. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Alavuden isien ajatuksia omasta isyydestään, miten he sen näkevät ja kokevat ja mikä heidän roolinsa perheessä heidän omasta mielestään on. Tutkimus on siis tehty isien omasta näkökulmasta, jotta heidän mielipiteensä ja äänensä saataisiin kuuluviin. Tutkimuksessa käytetään laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää ja aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua. Tutkimustulosten analysoinnissa käytetään aineistolähtöistä sisällön analyysia.

Työn alussa kerrotaan opinnäytetyön taustasta ja perustellaan aihevalintaa sekä tuodaan esiin tutkimukselle asetetut tavoitteet. Lisäksi kerrotaan tarkemmin tutkimus- ja analyysimenetelmistä, osallistujien hankkimisesta ja haastatteluista, tutkimuskysymysten muodostumisesta sekä perehdytään tutkimuksen luotettavuuteen ja eettisyyteen. Luvussa kolme esittelen aikaisempia tehtyjä tutkimuksia isyydestä. Luvussa neljä määritellään vanhemmuutta, isyyttä ja äiteyttä sekä perhettä ja myös vanhemmuuden tukemista yleisesti ja varhaiskasvatuksen kautta. Luku viisi käsittelee tutkimuksen tuloksia, jonka jälkeen luvussa kuusi esitellään johtopäätöksiä. Viimeisessä luvussa on omaa pohdintaa opinnäytetyöstäni.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen toteutukseen liittyviä asioita. Aluksi tarkastellaan tutkimusmenetelmiä ja niihin liittyviä käsitteitä. Lisäksi perehdytään tutkimusprosessiin sekä tutkimuksen luotettavuuteen ja eettisyyteen. Tutkimuksella etsitään vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: *Millainen merkitys isyydellä isille on? Millaisia tehtäviä isyyteen sisältyy? Millaista tukea isät kaipaavat? Miten isät otetaan varhaiskasvatuksessa huomioon?*

2.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen, sillä se palveli parhaiten tutkittavaa aihetta. Tarkoituksena oli saada kokonaisvaltaista tietoa tutkittavasta aiheesta haastateltavien isien omia mielipiteitä painottaen, jolloin laadullinen tutkimus antaa tilaa avoimille vastauksille määrällistä tutkimusta enemmän. Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja siinä pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa onkin pyrkimyksenä löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia totuuksia tai väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Tutkimuksen tavoitteena oli saada isien omat mielipiteet ja ajatukset omasta isyydestään esille, jota korostin jokaisen haastattelun alussa haasteltaville.

2.2 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä ja taustatiedot

Tutkimukseni oli laadullinen, jossa käytin aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua. Haastateltavat sain päivähoidon ja neuvolan kautta jakamieni tutkimusesitteiden (kts. Liite 3) avulla. Esitteessä kerroin mitä tutkimusta olen tekemässä ja milloin sekä annoin osallistumisvaihtoehdoiksi kirjoittamisen tai puhelin- tai yksilöhaastattelun. Tutkimukseeni osallistui 10 isää ja haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Ilmoittautuminen tutkimukseen tapahtui tekstiviestillä, jonka jälkeen laitoin erikseen jokaiselle ilmoittautuneelle isälle

sähköpostitse tarkempaa informaatiota tutkimuksesta ja sen toteutuksesta sekä liitteenä haastattelurungon. Osallistujat saivat itse päättää päivän ja paikan, jolloin haastattelu tapahtui. Suurimman osan kävin haastattelemassa heidän kotonaan, muutaman heidän työpaikallaan ja parin kanssa sovimme haastattelun kahvilaan. Tutkimukseen olen lainausten osalta nimennyt osallistujat haastattelujärjestyksessä: isä 1, isä 2 jne. Jos suorissa lainauksissa oli mainittu lasten tai vanhempien nimiä, olen jättänyt tunnistettavat nimet lainauksista pois ja korvannut ne sanoin: poika, tytär, vaimo jne.

Tutkimukseen osallistui 10 isää. Heidän ikänsä vaihtelivat nuorimmasta vanhimpaan 23 ja 42 vuoden välillä eli ikähaarukka oli 19 vuotta. Heidän keski-ikänsä oli 36,5 vuotta. Lapsia isillä oli yhdestä kolmeen: kuudella isällä oli kaksi lasta, kolmella yksi lapsi ja yhdellä kolme lasta. Lasten iät vaihtelivat nuorimmasta vanhimpaan neljän kuukauden ja 11 vuoden välillä. Tutkimuksen rajaus oli alle kouluikäisten lasten isiin, mutta jos lapsia oli useampia niin oli riittävää, jos ainakin yksi heistä oli alle kouluikäinen. Useimmilla haastatteluun osallistuneilla isillä sosiaalinen verkosto on samanlainen, johon yleisimmin kuuluvat omat vanhemmat ja puolison vanhemmat sekä molempien sisaruksia. Yhdellä isällä sosiaalinen verkosto on muita suppeampi. Haastateltavista isistä yksi on osa uusperhettä (isällä yhteisiä biologisia lapsia uusperheessä olevan puolison kanssa) ja muut isät ovat ydinperheen jäseniä. Isien sosiaaliluokat ovat myös melko samanlainen, sillä he ovat yhtä isää lukuunottamatta kaikki työssäkäyviä.

Haastattelut toteutin siis teemahaastatteluina. Teemahaastattelussa on tyypillistä, että haastattelun teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys eivät ole olennaista. (Hirsjärvi & Hurme 1993, 36; Hirsjärvi & Hurme 2001, 48; Hirsjärvi ym. 2009, 208.) Teemahaastattelussa pyritäänkin löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen tai tutkimustehtävän mukaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75). Haastattelutilanteessa minulla oli mukana haastattelurunko, jonka olin myös lähettänyt etukäteen haastateltaville. Kysymysten läpikäymiseen ei tarvinnut olla tietynlaista järjestystä ja joissakin haastatteluissa vastauksia eri kysymyksiin saattoi tullaikin aikaisemmin tai myöhemmin kuin miten ne oli haastattelurunkoon merkitty. Kysymykset oli jaettu teemoihin, joiden alle olin kerännyt mahdollisia täydentäviä kysymyksiä. Haastattelukysymykset olin

muotoillut mahdollisimman avoimiksi ja vain suuntaa-antaviksi. Niihin oli pakko vastata muutakin kuin vain kyllä tai ei. Tällä tavoin sain kattavan materiaalin siitä, miten isät kokevat oman isyytensä ja mitä se heille merkitsee.

Haastattelut voidaan yleensä toteuttaa yksilö-, pari- tai ryhmähaastatteluna. Tavallisimmin käytetään yksilöhaastattelua ja kokemuksiä on paljon siitä, että yksilöhaastattelussa keskustelut voivat olla yhtä vapautuneita ja luontevia kuin pari- tai ryhmähaastattelussa. Onkin tärkeää itse pohtia, mikä menettely omassa tutkimuksessa takaisi todennäköisimmin parhaimman tuloksen ja valinta riippuu ennen kaikkea siitä, keitä haastateltavat ovat ja mikä on tutkittava aihe. (Hirsjärvi ym. 2009, 210.) Haastattelutavaksi minulle valikoitui yksilöhaastattelu, jolla sain rauhoitettua haastattelutilanteen ja tilaisuuden keskittyä haastatteluun yhden isän kanssa kerrallaan. Ryhmähaastattelu olisi voinut tuottaa enemmän keskustelua isien välillä, mutta koin, että saisin tarvittavan keskustelun aikaiseksi myös yksilöhaastattelutilanteessa. Tallensin jokaisen haastattelun ääninauhurilla. Kaikki haastateltavat hyväksyivät, että nauhoitin haastattelut eikä suurin osa tuntunut edes huomaavan sitä. Pyrin saamaan haastattelutilanteet mahdollisimman luonnollisiksi, joten ensin juttelimme yleensä jonkun aikaa tuttavallisesti, jotta mahdollinen jännitys haastattelutilannetta kohtaan laukeisi. Painotin vielä ennen haastattelun aloittamista nimien tai muiden tunnistettavien tekijöiden poisjäämistä itse tutkimuksesta. Halusin saada haastattelutilanteesta rennon, jotta saisin mahdollisimman laajoja ja monipuolisia vastauksia. Haastattelukysymykseni (kts. Liite 4) muotoilin niin, että materiaalia tulisi riittävästi. Saatoin myös tarpeen tullen esittää tarkentavia kysymyksiä, jos niille tuntui olevan tarvetta. Haastatteluiden kestot vaihtelivat 10 ja 40 minuutin välillä. Toteutin haastattelut kesäkuussa 2016.

Tarjosin haastateltaville myös mahdollisuutta ottaa minuun vielä yhteyttä haastattelun jälkeen, sillä halusin tarjota heille tilaisuuden kertoa mahdollisesti vielä myöhemmin mieleen tulleita asioita. Kukaan haastateltavista ei ottanut yhteyttä haastatteluiden jälkeen.

2.3 Aineistolähtöinen sisällön analyysi

Haastattelukysymykseni muodostuivat tutkimuskysymysten ja opinnäytetyön teorian pohjalta. Halusin suoraan vastaukset tutkimuskysymyksiini haastateltavilta isiltä, mutta hyödynsin teoriaa täydentämään ja täsmentämään haastattelurungon kysymyksiä. Nauhoitin haastattelut ja tämä tallennettu laadullinen aineisto on käytännöllistä kirjoittaa puhtaaksi sananasaisesti eli litteroida. Litterointi voidaan tehdä valikoidusti teemoittain tai kirjoittamalla koko teksti. (Hirsjärvi ym. 2009, 222.) Tavoitteenani oli litteroida nauhoittamani haastattelut heti, mutta pian huomasin, kuinka pitkään yhden haastattelun litteroimisessa meni ja tämän vuoksi aineistoa kasaantui. Jouduinkin lopuksi litteroimaan puolet haastatteluista toinen toisensa perään, mikä oli hyvin raskasta. Alkuperäinen suunnitelmani ei siis aivan onnistunut niin kuin olin toivonut ja aikatauluni menivät uusiksi. Litteroitua materiaalia sain kasattua 53 sivua. Kaikkien haastatteluiden litteroinnin jälkeen perehdyin huolellisesti saamaani aineistoon. Tutkimusaineistoni analysoinnissa käytin aineistolähtöistä analyysia. Tuomen ja Sarajärven (2009, 108) mukaan kyseisellä menetelmällä tutkimusaineisto hajotetaan ensin pienempiin osiin, muokataan ja kootaan sitten loogiseksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi.

Pilkoin haastattelutulokseni pienempiin osiin ja jäsentäsin niitä tutkimuskysymysteni mukaan. Yhdistelin vastauksista yhteneväisiä ja eriäviä mielipiteitä ja kokosin niiden pohjalta uusia kokonaisuuksia. Käytin haastattelurunkoni kysymyksiä myös luodessani tutkimustulosten otsikoita ja jaoin saamani vastaukset teemoittain näiden otsikoiden alle. Tutkimuksen johtopäätöksiä tehdessäni kiinnitin huomiota näihin yhteneviin ja eriäviin mielipiteisiin ja kuinka yhteneväisiä tulokset olivat opinnäytetyön teoriaan sekä aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna.

2.4 Tutkimusprosessi ja opinnäytetyön taustat

Tutkimuskysymykseni valikoituivat vahvasti yhteistyökumppanieni kautta. He toivoivat, että varhaiskasvatusnäkökulma sisällytettäisiin opinnäytetyöni yhdeksi kysymykseksi. Lisäksi he toivoivat isien tuen kartoitusta ja onko heillä siihen tarvetta. Itse halusin tietää, miten isät kokevat oman isyytensä ja mitä he siitä ajattelevat. Miehet eivät näistä asioista pahemmin puhu, mutta mielestäni niitä olisi

tärkeä saada esille. Näistä näkökulmista koostin neljä tutkimuskysymystäni, joihin lähdin opinnäytetyössäni hakemaan vastauksia isiltä.

Päiväkoti on yksi sosionomin työkentistä, joten aihe koskettaa niin perheitä itseään kuin alan ammattilaisia. Lapsen kasvunkin kannalta vanhemmilla on tärkeä rooli varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetöitä ja tutkimuksia aiheesta on joitakin tehty, mutta useimmiten pääpaino on ollut perheissä, joissa on jonkinlaisia ongelmia, kuten isä vankilassa, päihdeongelmia, lastensuojelutarvetta tai yksinhuoltajia. Itse halusin keskittää tutkimukseni kuitenkin niin sanoittuihin normaaleihin, kahden vanhemman lapsiperheisiin, joissa on ainakin yksi alle kouluikäinen lapsi. Tämä tutkimus tukee osaltaan myös tulevaa työuraani varhaiskasvatuksessa. Sosionomi (AMK) koulutuksena avaa ovia työskentelyyn monien eri asiakasryhmien kanssa ja varsinkin varhaiskasvatuksessa perheet tulee ottaa huomioon kokonaisuutena päivähoitossa käyvän lapsen lisäksi. Edelleen äitien kanssa asioita hoidetaan enemmän, mutta toivon, että ammattilaiset tietoisesti työssään pyrkisivät myös sisällyttämään isät yhteistyöhön mukaan. Uskon opinnäytetyöstäni olevan ainakin itselleni hyötyä tulevana varhaiskasvatuskentän työntekijänä ja pyrin omalla toiminnallani sisällyttämään isätkin varhaiskasvatukseen mukaan niin puheissa kuin toiminnassa. Tämän vuoksi koen aiheen tutkimisen tärkeäksi niin varhaiskasvatuksen näkökulmasta kuin isien omien ajatusten esiin saamisen kannalta. Halusin opinnäytetyössäni lähteä selvittämään isien normaaliin arkeen kuuluvia asioita kuten mitä isyys merkitsee, mitä siihen sisältyy, miten perhe toimii sekä millainen rooli isällä on lasten hoidossa ja kasvatuksessa. Äidin näkökulmasta asioita on tutkittu paljon, mutta unohdetaanko niissä välillä isän näkökulma.

Aihe valikoitui opinnäytetyökseni ensinnäkin siksi, että sisällytän opintoihini lastentarhanopettajan 60 opintopistettä, jolloin opinnäytetyön aiheen tuli jotenkin liittyä lapsiin, vanhemmuuteen tai perheisiin. Toiseksi aihe tuli minulle tilauksena Alavuden kaupungin varhaiskasvatukselta, jossa kyseiselle tutkimukselle oli kysyntää. Aihe tuntui alusta asti mielenkiintoiselta ja lähdin sitä mielelläni toteuttamaan. Tiesin kuitenkin, ettei kohderyhmä tai aihe olisi helpoimmasta päästä ja haasteita tulisi olemaan varsinkin haastateltavien löytämisessä, sillä miesten osallisuus mihin tahansa tutkimuksiin on tiettävästi melko heikkoa. Otin haasteet avoimin mielin vastaan ja lähdin innoissani tutkimusta toteuttamaan.

Minulle opinnäytetyön tekeminen yksin oli hyvin luonteva valinta, sillä sain tehdä ja toimia täysin oman aikatauluni mukaisesti sekä tehdä juuri sellaisen opinnäytetyön kuin halusin. Opinnäytetyön kirjoittamisen aloitin syksyllä 2015 keräämällä teoriaa ja marraskuussa 2015 lähetin opinnäytetyösuunnitelmani opettajalle. Lähdin siis liikkeelle teorian kokoamisesta ja kirjoittamisesta, sillä tiesin jo suurin piirtein mistä teoriani koostuisi. Tutkimuksen osallistujat hankin toukokuun 2016 aikana ja itse tutkimuksen toteutin kesällä 2016. Kesäkuun aikana tein haastattelut ja heinä- elokuun aikana litteroin ne. Pysin litteroimaan haastattelut mahdollisimman pian niiden toteuttamisesta. Syys-marraskuussa 2016 koostin tutkimuksen analyysin ja jäsensin teoriaosuudet. Opinnäytetyöni prosessi on siis ollut hieman yli vuoden mittainen eikä aikaa tuntunut olevan ainakaan liikaa.

Opinnäytetyön toteutin yhteistyössä Alavuden varhaiskasvatuksen ja neuvolan kanssa. Näiden kanavien kautta sain tutkimusesitteen kaikkiin päivähoiton piirissä oleviin perheisiin sekä neuvolan ilmoitustauluille. Isät saivat siis itse ottaa minuun yhteyttä, joten jokainen heistä osallistui tutkimukseeni vapaaehtoisesti ja halusi olla vaikuttamassa ja kertomassa oman näkemyksensä asioihin. Uskon, että tällä tavalla isien joukosta valikoituvat ne henkilöt, joilla oikeasti oli jotain sanottavaa ja jotka halusivat oman mielipiteensä kuuluviin. Tutkimukseen osallistuneiden isien tuli olla alle kouluikäisten lasten isiä, sillä varhaiskasvatukseen suuntautuvana sosionomina kyseinen kohderyhmä on minulle mielenkiintoinen.

2.5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksessa pyritään välttämään virheiden syntymistä, jonka vuoksi kaikissa tutkimuksissa arvioidaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Tähän liittyvät käsitteet ovat reliaabelius ja validius. Reliaabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Validius taas tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoitus mitata. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta ja tämä tarkkuus koskee tutkimuksen kaikkia vaiheita. (Hirsjärvi ym. 2009, 231-232.) Tutkimuksessani korostin osallistujille vaitiolovelvollisuuttani ja pidin huolen, että litteroin haastattelut huolellisesti ja tarkasti sekä säilytin litteroidut

haastattelut yksityisyysuojaa kunnioittaen. Tutkimuksessa ei missään vaiheessa tule ilmenemään haastateltavien isien identiteetti, jolloin vastauksia ei myöskään pystytä yhdistämään yhteen tiettyyn henkilöön. Tutkimukseni tarkoituksena oli saada isien omat ajatukset ja mielipiteet isyydestä esille ja koen tutkimustulosten tämän näkökulman tarjoavan. Vastauksissa samojen teemojen toistuminen sekä monipuolisen kirjallisuuden hyödyntäminen lisäsivät tutkimuksen luotettavuutta. Pyrin myös kertomaan tutkimusprosessistani ja muista vaiheista mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja rehellisesti, jotta voidaan olla varmoja, että olen tutkimukseni totetuttanut luotettavalta pohjalta.

Lisäksi puolet haastateltavista isistä olivat minulle ennestään tuttuja ja puolet tuntemattomia, mutta en koe tämän seikan vaikuttaneen tutkimustuloksiin millään tavalla. Sain kaikilta isiltä rehellisiä ja avoimia vastauksia kysymyksiini ja kaikki olivat halukkaita vastaamaan jokaiseen kysymykseen.

3 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA ISYYDESTÄ

Isyyttä on tutkittu jonkin verran, mutta ei läheskään niin paljon kuin äitiyttä. Isyyden tutkimisen tärkeys on kuitenkin viime aikoina lisääntynyt muuttuvat isyyden ja isyyksiasityksen myötä, kuten Mykkänen ja Aalto (2010, 11) toteavat oman tutkimuksensa alussa. Opinnäytetyöni käsittelee niin sanottua ”normaalia” perhettä ja isän omaa käsitystään isänä olemisesta ja isyyden merkityksestä. Suurimmassa osassa tutkimuksia taustatekijänä on vaikuttanut joko päihteet, rikollisuus tai lastensuojelu, joiden kautta isyyttä on tarkasteltu. Tällaisesta ”normaalin” isän isyydestä tehtyjä tutkimuksia oli muutamia ja osa käsitteli jopa hyvin läheltä omaa aiheitani. Isien ja varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä ei ole paljon tutkittu myöskään. On olemassa paljon tutkimuksia esimerkiksi kasvatuskumppanuudesta ja vanhempien osallisuudesta lasten päivähoidossa, mutta isänäkökulma on jäänyt vähälle huomiolle. Seuraavaksi esittelen muutamia löytämiäni tutkimuksia ja opinnäytetöitä, joista löysin samoja teemoja kuin omassa opinnäytetyössäni.

Salla Järvensivu ja Miia Virola ovat tehneet opinnäytetyön, jonka nimi on ”Isät osana perhettä ja päivähoitoa”. Kyseisen opinnäytetyötutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millainen on isän rooli perheessä ja osana lasten kasvatusta. Tutkimuksessa kartoitettiin myös miten isät huomioidaan päivähoidossa ja kokevatko isät saavansa riittävästi tukea sekä neuvoja omaan isyyteensä varhaiskasvatuksen henkilökunnalta. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä olivat: ”Millainen on isän rooli perheessä ja osana lasten kasvatusta?” ja ”Miten isät huomioidaan päivähoidossa?”. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusta ja tutkimuskohteena olivat erään päiväkodin esikouluryhmän isät. (Järvensivu & Virola 2007, 6.)

Tutkimustulosten mukaan lasten perushoito jää enemmän äitien vastuulle, mutta työnjako jakautuu muuten melko tasaisesti. Kyseiseen työnjakoon oltiin myös tyytyväisiä eikä siihen haluttu muutoksia. Isät kokivat olevansa tärkeä osa lasten kasvatusta ja elämää sekä kokivat roolinsa perheessä varsin perinteisenä. Isät myös tunsivat saavansa riittävästi tukea ja neuvoja varhaiskasvatuksen henkilökunnalta lasten kasvatukseen liittyvissä asioissa. Varhaiskasvatuksen toimintaan oltiin myös tyytyväisiä ja omasta päiväkodista positiivisiksi asioiksi

nousivat hyvä ja osaava henkilökunta, hyvä ilmapiiri, lasten viihtyvyys sekä yhteistyön vanhempien kanssa. (Järvensivu & Virola 2007, 2.)

Mannerheimin Lastensuojeluliitto toteutti vuonna 2008 avoimen, kaikille alle 18-vuotiaiden lasten isille suunnatun kyselyn, jonka avulla haluttiin saada monipuolisesti selville isien ajatuksia isyydestä sekä selvittää, millaista apua isät kaipaavat. Tietoa pyrittiin myös saamaan siitä, millainen toiminta isiä kiinnostaa, millä tavoin isät haluavat viettää aikaa lastensa kanssa sekä miten isät vanhempina otetaan huomioon esimerkiksi varhaiskasvatuksessa, koulussa tai vapaa-ajalla. Kysely toteutettiin sähköisenä Mannerheimin Lastensuojeluliiton verkkosivuilla ja siihen vastasi yhteensä 936 isää. (Helenius 2008.)

Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että isät kokivat tulleen tasavertaisesti huomioduksi äidin kanssa niin lasten harrastuksissa, päiväkodissa, koulussa kuin leikkipuistossakin. Kuitenkin vain puolet isistä koki, että heidät olisi neuvolassa huomioitu tasavertaisesti äidin kanssa. Suurimmalta osalta isistä ei oltu koskaan kysytty mitään heidän omaan hyvinvointiinsa liittyvistä asioista neuvolassa, päiväkodissa tai koulussa. Vastausten perusteella isiä mietityttää eniten epävarmuus omasta isyydestä ja he pohtivatkin paljon sitä, ovatko he riittävän hyviä isiä. Isät pohtivat muun muassa lasten kasvatukseen, ajankäyttöön, talouteen ja omaan jaksamiseen liittyviä asioita, mutta kuitenkin enemmistö vastanneista isistä koki jaksavansa hyvin. (Helenius 2008.)

Eetu Rauhala on tehnyt opinnäytetyön nimeltään ”Isät: mekin olemme tärkeitä”. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, miten isät valmistautuvat lapsen tuloon sekä miten heidän perheensä, lähipiirinsä, työpaikkansa ja ympäröivä palvelujärjestelmä tukivat heitä odotusaikana ja lapsen syntymän jälkeen. Tutkimuksessa selvitettiin myös, miten isät ovat ihmisinä muuttuneet isäksi tulon jälkeen. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä olivat: ”Millainen mies on hyvä isä?”, ”Miten isät toteuttavat hyvää isyyttään?” ja ”Miten palvelujärjestelmä (erityisesti neuvola), perhe ja työpaikka huomioivat isiä?”. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusta ja tutkimuskohteena oli seitsemän alle kouluikäisen lapsen isää. (Rauhala 2012, 2.)

Tutkimustuloksissa ilmeni, että kaikkia isiä yhdistää sama rakkaus ja huolenpito lapsiaan kohtaan, vaikka heidän perhetilanteensa ovatkin erilaisia. Heille isänä oleminen on tärkeää ja he myös kokevat isyytensä positiivisena asiana. Ne isät, jotka osallistuivat palvelujärjestelmän tarjoamiin palveluihin odotuksen aikana sekä synnytyksen jälkeen, kokivat tulleen huomioiduiksi ja arvostetuiksi henkilökunnan puolelta. (Rauhala 2012, 2.)

Kristiina Hakkarainen ja Anu Kosola ovat tehneet opinnäytetyön, jonka nimi on ”Isyys isän silmin – isien omia kokemuksia isyydestä”. Heidän tarkoituksenaan oli tutkia isyyttä ennen ja jälkeen lapsen syntymän, millaisissa asioissa isät ottivat ja saivat vastuuta lapsen hoidossa sekä millaista tukea isät isyyteensä saivat. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä ei ole tarkkaan määritelty, mutta olettaisiin niiden olevan edellä mainitut tutkimusnäkökulmat. Tutkimusmenetelmänä oli käytetty sekoitusta kvalitatiivisesta ja kvantitatiivisesta tutkimuksesta, sillä he olivat käyttäneet niin suljettuja kuin avoimia kysymyksiä kyselylomakkeellaan. Tutkimus oli suunnattu 0-3-vuotiaiden lasten biologisille isille. (Hakkarainen & Kosola 2009, 3.)

Tutkimuksen tulosten mukaan kaikki isät olivat muuttuneet isäksi tulemisen jälkeen, sillä aikaisemmin isä oli ollut vain sana, mutta vasta lapsen syntymän jälkeen isyys tuli konkreettisemmaksi. Isien omat tarpeet siirtyivät taka-alalle ja lapsi meni kaiken edelle. Lähes kaikki isät kokivat saaneensa riittävästi vastuuta lapsen hoidossa ja kasvatuksessa sekä ottivat oma-aloitteisesti osaa lapsen hoitoon. Kaikki isät olivat saaneet jonkinlaista tukea isyyteensä ja yleisin tukimuoto, mitä isä saivat, oli sosiaalinen tuki. Toisena tuli Kelan rahallinen tuki ja aineellinen sekä vertaistuki olivat jaetulla kolmannella sijalla. Sosiaalinen tuki oli isille tärkein tukimuoto ja vertaistuki toiseksi tärkein ja suurin osa koki saaneensa myös neuvolasta tukea, mutta oli niitäkin isiä, jotka kokivat jääneensä äidin varjoon. (Hakkarainen & Kosola 2009, 3.)

Annakaisa Riihijärvi on tehnyt opinnäytetyön nimeltään ”Isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoitossa”, jonka avulla haluttiin selvittää, mitä isät tietävät kasvatuskumppanuudesta ja miten he kokevat asemansa kasvatuskumppanina verrattuna äitiin ja varhaiskasvatuksen henkilökuntaan. Nämä toimivat myös opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä. Lisäksi haluttiin selvittää,

millaisia toiveita isillä on kasvatuskumppanuutta kohtaan ja onko varhaiskasvatuksen ja isien välisessä kasvatuskumppanuudessa kehittämiskohtia sekä millaista toimintaa ja tukea isät kaipasivat varhaiskasvatuksen puolelta. Tutkimusmenetelmänä oli käytetty kvalitatiivista tutkimusta ja opinnäytetyö oli toteutettu erään päiväkodin isille sekä lastentarhanopettajille. (Riihijärvi 2012, 2.)

Saatujen tulosten mukaan vaikuttaisi siltä, etteivät vastaajat olleet tietoisia päiväkodissa toteutettavasta kasvatuskumppanuudesta tai sen sisällöstä. Äidit vaikuttaisivat olevan enemmän aktiivisia kasvatuskumppaneita, mutta silti isät kokivat päiväkodin henkilökunnan kohtelevan heitä tasavertaisesti äidin kanssa. Kehittämiskohteena kasvatuskumppanuudelle tutkimuksessa tuli esille toive hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskustelun suuntaamista enemmän myös isille. Isät toivoivat toimintaa muun muassa isänpäiväkahvitteluiden ja erilaisten toimintapäivien muodoissa, mutta isä-ryhmille ei noussut tarvetta. Lastentarhanopettajat taas kokivat isien aktiivisuuden vähäiseksi ja toivoivatkin siihen muutosta, mutta toisaalta kun asiat hoituvat myös äidin kautta, muutosta ei koettu välttämättömäksi. Lastentarhanopettajat olivat sitä mieltä, että halun aktiivisuuteen tulee lähteä isästä itsestään. (Riihijärvi 2012, 2.)

Lisäksi Pirjo Paajanen on tehnyt vuonna 2006 perhebarometrin nimeltään ”Päivisin leiväntuoja, iltaisin hoitava isä. Alle 3-vuotiaiden esikoislasten isien näkemyksiä ja kokemuksia isyydestä”, jonka tarkoituksena oli kartoittaa pikkulasten isien näkemyksiä isyydestään ja kokemuksia isänä olosta. Tutkimus antaa tietoa, onko isän iällä, koulutuksella, sosioekonomisella asemalla tai lasten lukumäärällä yhteyttä isyyden kokemiseen ja näkemyksiin isyydestä. Tutkimus on Väestöliiton tekemä. (Paajanen 2006, 13.)

Tärkeimpinä tutkimustuloksina barometrissa nousi esille, että perhe on isille tärkein ja kaksi tärkeintä arvoa, mitä isät halusivat opettaa lapsilleen, olivat rehellisyys ja ihmisten kunnioittaminen. Lisäksi isät toivoivat enemmän kahdenkeskistä aikaa lasten kanssa, jolloin he myös saisivat opetella itsenäisesti hoitamaan lasta. Tutkimuksen mukaan isyyden parasta, mitä he saavat takaisin, olivat muun muassa lasten pyyteetön rakkaus, lasten kasvun ja kehityksen seuraaminen sekä yhdessäolo lasten kanssa. (Paajanen 2006, 99-101.)

Koska oma tutkimukseni on tehty vain yhteen kuntaan ja pienellä osallistujamäärällä, ei se ole yleistettävissä koko Suomen tai edes koko Etelä-Pohjanmaan isiin. Tutkimustani voidaan käyttää ennemminkin suuntaa antavana pohjana muille isyyttä käsitteleville tutkimuksille. Edellä olevista tutkimuksista kuitenkin saa kuvan siitä, kuinka yhdenmukaisia heidän tuloksensa ovat olleet verrattuna omiini. Isäksi tuleminen tuo vastuuta ja elämän muutosta monella tavalla, mutta varsinkin siinä, että lapsi menee kaiken muun edelle. Vastuut lastenhoidosta ja kotitöistä isät pyrkivät jakamaan äidin kanssa tasapuolisesti ja isät myös haluavat viettää enemmän aikaa lastensa kanssa. Isiä huomioidaan yhdenvertaisesti äidin kanssa niin päivähoitossa, koulussa kuin muissa palvelujärjestelmissä. Varhaiskasvatuksessa isät kuitenkin jäävät usein vähemmälle huomiolle kasvatuskumppanuudessa. Näiden yhteneväisten asioiden vuoksi uskon, että olen saanut omassa opinnäytetyössäni luotettavia tuloksia, joita joku voi myös hyödyntää osana isompaa tutkimusta.

4 VANHEMMUUS JA ISYYS

Tässä luvussa käsitellään tutkimukseen liittyvää teoriaa. Aluksi tarkastellaan vanhemmuutta ja mitä se käsitteenä tarkoittaa. Tämän jälkeen käsitellään isyyttä ja sen eri määritelmiä, siihen sisältyviä tehtäviä, hyvää isyyttä sekä isyyden ja äitiyden eroja ja yhtäläisyyksiä. Seuraavaksi käsitellään äitiyttä ja mitä siihen sisältyy. Sitten tarkastellaan perheen käsitettä ja sen eri muotoja. Lopuksi käydään läpi vanhemmuuden tukemiseen liittyviä asioita yleisesti sekä isyyden ja varhaiskasvatuksen näkökulmista.

4.1 Vanhemmuuden moninaisuus

Vanhemmuus on äitiyttä ja isyyttä, siihen sitoudutaan ja se on läpi elämän kestävä tehtävä (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 15). Vanhemmuudelle ominaista on sen monimuotoisuus eikä sana vanhempi viittaa yksiselitteisesti biologiseen tai juridiseen vanhempaan vaan kyseessä on enemmänkin henkilö, joka merkitsee lapselle vanhempaa. Merkityksellisimpiä asioita vanhemmuudessa ovatkin sosiaalisesti ja psykologisesti vahvat suhteet omiin lapsiin. (Pösö 2006, 94-95.) Isänä ja äitinä saa ja joutuu olemaan monena ja vanhemmuus vaatiikin erilaisia rooleja (Airola & Tarsalainen 2003, 34). Lapsen saaminen lienee useimmille ihmisille suuri käännekohta elämässä ja vanhemmuus onkin elämää syvästi rikastava, mutta myös omalla tavallaan haastava asia (Lammi-Taskula & Bardy 2009, 60). Vanhempana oleminen ei siis aina ole helppoa, sillä lasten kasvattaminen on vaativaa (Järvinen ym. 2009, 15). Tärkeää ei kuitenkaan ole se, että äidin ja isän pitäisi sopia johonkin stereotypiaan ollakseen kelvollisia vanhempia vaan yksinkertaisesti se asian ydin on heidän välisissä eroissa. Kahden aikuisen perhe voi olla lapsen kannalta hyvä asia, sillä toisessa vanhemmassa voi olla ominaisuuksia, joista lapsi ei pidä. Tällöin toinen vanhempi voi mahdollisesti kompensoida niitä ominaisuuksia. Lapsen on siksi mahdollista kokea kahden läheisen ihmisen kanssa erilaisia asioita ja hän pystyy myös tekemään vertailuja, mikä taas osaltaan laajentaa hänen maailmankuvaansa valtavasti. (Sinkkonen 2008, 66.) Vanhemmuudessa tärkeää on löytää oma identiteettinsä toimijana ja vanhemmuuteen onkin tarjolla monenlaisia tyylejä ja tapoja, joista voi niin sanotusti

valita omansa. Kukin äiti ja isä varmasti löytää oman tapansa toimia arjessa lastensa kanssa. (Törrönen 2015, 30.)

Koivula (2004, 76) sanoo, että vaikka vanhemmuuteen liittyy ainutlaatuisia tehtäviä, jotka saattavat erota muista tehtävistä, se ei ole ihmisen persoonan erillinen osa. Vanhemmuutta kuvataan suhteena lapseen, johon vaikuttaa vanhempien lisäksi ympärillä olevat muut suhteet ja ympäristöt. Merkityksellistä onkin, että jokainen vanhempi on oman aikansa kasvatti ja vanhemmuus on yhä uudelleen luotava asia, mikä voi eri aikoina ja eri kulttuureissa saada hyvinkin monenlaisia muotoja. Vanhemmuus sisältää kuitenkin yleensä vahvan ja vaistonvaraisen tarpeen kasvattaa jälkeläisiään. Lapsenkasvatus onkin kahdesuuntaista kasvatusta, sillä myös lapsi kasvattaa vanhempiaan. On hyvä ymmärtää, että kasvatus on monen eri asian ja vaikutteen yhteistulosta.

Vanhemmuudessa, niin isyydestä kuin äitiydestä puhuttaessa, usein sana ”rooli” nousee esille. Tälle sanalle ”rooli” voi antaa ainakin kaksi eri merkitystä. Ensimmäinen liittyy näyttelijän esittämään osaan näytelmässä ja toinen henkilön asemaan liittyvään käyttäytymiseen, sen sääntöihin ja siihen kohdistettuihin odotuksiin sekä arvostuksiin. Rooli-sanankäyttö saattaa tarjota sopivan viitekehyksen isyyden ja äitiyden pohtimiselle yleisemmällä tasolla sekä isänä ja äitinä olemisen syvemmälle mietinnälle. Rooleista puhutaankin usein, kun kyse on perheen työjaosta naisten ja miesten kesken. Sanalla ”rooli” saatetaan myös paremman sanan puutteessa korvata toisia sanoja arkipäiväisissä ilmauksissa. (Aalto 2012, 98-99.) Vanhempien olisi ehkä välillä hyvä vaihtaa näitä rooleja, jolloin lapset saavat vaihtelua, mutta myös vanhemmat tiedostaisivat toistensa roolit mahdollisimman hyvin ja rohkaisisi osaltaan oikeudenmukaiseen ja tasapuoliseen vanhemmuuteen. Vanhemmilla tulisi olla myös aikaa kahdestaan ilman lapsia, mutta lisäksi aikaa kahdestaan lapsen kanssa. Vanhempien on tärkeää pitää kiinni yhteisistä kasvatuseriaa- ja pitää yhdenmukainen linja lasten kasvatuksessa. Välillä on hyvä antaa toisen vanhemman ”pitää vapaata” ja suoda sitä hänelle. Vanhempien välinen keskustelu asioista on tärkeää, mutta tulee osata antaa toisaalta sopeutumisaikaa näihin keskusteluihin esimerkiksi pitkän työpäivän jälkeen. Lisäksi riidat tulisi pitää minimissään lasten kuullen ja pyrkiä keskustelemaan rakentavasti. Vanhempien tulisikin rohkaista toisiaan eikä kilpailla

lasten huomiosta. (Vance 2006, 172-173.) Näitä pieniä asioita olisi välillä hyvä pysähtyä miettimään ja myös toteuttamaan.

Tulee kuitenkin ymmärtää, että vanhemmuus ei ole koskaan valmista, vaan siinä on mahdollista kasvaa ja kehittyä koko ajan. Täydellistä vanhemmuutta ei ole eikä sellaiseen ole edes tarvetta, sillä jokaisella vanhemmalla on omat käsityksensä hyvästä ja riittävän hyvästä vanhemmuudesta, jotka usein kantautuvat omasta menneisyydestä ja kokemuksista. Totuus on, että lähes kaikki isät ja äidit kokevat jossain vaiheessa vanhemmuudessaan epävarmuutta ja riittämättömyyttä, jolloin tukea vanhemmuuteen on saatavilla joko oman sosiaalisen verkoston sisältä tai ammattilaisilta. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 125-127.)

4.2 Isyys ja sen muutokset

Isällä viitataan useimmiten lapsen miespuoliseen vanhempaan ja isyydellä miehen vanhemmuuteen. Nämä määritelmät eivät kuitenkaan auta hahmottamaan isänä oloa ja isyyden moninaisuutta, sillä yhteiskunnan ja perhemuotojen muuttuessa kysymys isyydestä saa useita merkityksiä. (Eerola & Mykkänen 2014, 10-11.)

Isyys onkin jaoteltu useampaan kuin yhteen muotoon, jotka jollain tavoin eroavat toisistaan. Isä-sanana vallitsevin miellelyhtymä liittyy miehen ja lapsen väliseen biologiseen yhteyteen, jossa isä on lapsen siittäjä, jonka sukusolusta lapsi on saanut alkunsa. Vaikka tämä mies ei saisi mitään muuta isän asemaa, on siitä huolimatta lapsen perimästä puolet peräisin häneltä. (Huttunen 2001, 57-59; Eerola & Mykkänen 2014, 11.) *Biologisen isyyden* määrittäminen onnistuu nykyään sataprosenttisesti DNA-testin ansiosta eikä yhdenkään miehen tarvitse enää olla epätietoinen isyydestään (Sinkkonen 2012, 23). Isyys sekä sen selvittäminen ja vahvistaminen ovat lain osalta helpottuneet ja niiden vahvistamiset ovat yleistyneet yhä enemmän vuosien kuluessa (L 13.1.2015/11). *Juridinen isyys* taas tarkoittaa niitä oikeuksia ja velvollisuuksia lapseen, jotka yhteiskunta on antanut. Suomessa tämä tarkoittaa sitä, että isäksi tullaan yleensä joko avioliitossa isyysoletuksen tai adoption kautta tai avioliiton ulkopuolella isyyden tunnustamisen myötä. (Eerola & Mykkänen 2014, 11.) Nämä oikeudet ja vastuut on kerrottu tarkemmin laissa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (L 8.4.1983/361). *Sosiaalisella isyydellä*

tarkoitetaan sitä, kenet ympäristö mieltää lapsen isäksi (Kauhanen 1998, 11). Sosiaalisella isyydellä tarkoitetaan lapsen kanssa asumista, arjen jakamista sekä vaihtelevassa määrin hoivan, huolenpidon ja ajan antamista lapselle. Siihen kuuluu lisäksi esiintyminen lapsen kanssa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa, joissa miehen isyys saa niin sanotusti muiden hyväksynnän. Käytännössä sosiaalinen isä on usein myös laillinen sekä biologinen isä ja siksi näitä kahta puolta ei ole aina eroteltu käsitteellisesti toisistaan. (Huttunen 2001, 62-63; Eerola & Mykkänen 2014, 11.) *Psykologisella isyydellä* tarkoitetaan isäsuhteen tunnepohjaista, kiintymyksen perustuvaa puolta. Tämä on ehkä kaikista isyyden muodoista vaikein hahmottaa ja käytännössä myös vaikeimmin saavutettavissa. Psykologinen isyys määrittyy ensisijaisesti lapsen kautta: ketä hän pitää isänään, keneen hän on kiintynyt, kenestä hän hakee turvaa ja kenellä on hänen kasvatukseensa liittyvää arvopohjaa. Olennaista on se, että molemmat, lapsi ja isä, kokevat aitoa iloa ja tyydytystä vuorovaikutteisesta yhdessäolosta. (Kauhanen 1998, 11-12; Huttunen 2001, 64; Eerola & Mykkänen 2014, 11.) Nämä luokittelut eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois ja usein sama mies on isä kaikkien määritelmien mukaan. Luokittelut ovat enemmänkin auttamassa isyyden moninaisuuden hahmottamisessa. (Eerola & Mykkänen 2014, 11.)

Vuosikymmenien aikana on kuullut paljon puhetta niin sanotuista ”uusista isistä”. He ovat isiä, jotka viettävät aikaa lastensa kanssa, osoittavat aitoa kiinnostusta heitä kohtaan sekä jakavat päivittäiset askareet heidän kasvatuksessaan. Mutta onko tällaisia isiä oikeasti olemassa vai ovatko he vain median ja toiveikkaiden äitien mielikuvituksen tuotosta? (Golombok 2000, 14; Eerola 2015, 19.) Isyys on muuttunut viime vuosikymmenten saatossa yhä enemmän kohti tasavertaista ja osallistavaa vanhemmuutta. Tähän liittyvien keskusteluiden kekseisenä sisältönä on ollut isyyden lähentäminen äitiyteen. Nykypäivänä puhutaankin hoivaavasta isästä, mikä tarkoittaa, että isä on tasavertainen vanhempi ja sitoutunut isänä olemiseen, on aidosti kiinnostunut lapsestaan, osallistuu tämän hoitamiseen syntymästä lähtien ja ottaa vastuuta myös perheen arjessa siten, että kotityöt pyritään jakamaan tasaisesti ja vanhemmat sopivat yhdessä lastenhoidon pelisäännöistä. Isä on lisäksi valmis järjestelemään elämäänsä perheen tarpeiden mukaisesti. (Korhonen 1999, 82; Järvinen ym. 2012, 43; Kekkonen, Lilja & Nieminen 2013, 7.) Tähän ”uusi isyys” -ideologian voi siis rinnastaa jaetun vanhemmuuden,

jolla tarkoitetaan yhteistä osuutta vanhemmuudessa, tasa-arvoista sitoutumista, hoivan ja vastuun jakamista niin kodissa kuin sen ulkopuolella. Jaetulla vanhemmuudella ei kuitenkaan tarkoiteta pelkästään lapsen hoivan tai kotitöiden puolittamista eikä vanhemmuuden samanlaisuutta vaan se on kahden ihmisen yhteistä ymmärrystä ja vastuuta lapsen hyvinvoinnista. Se on yhteisiä päämääriä ja yhteishenkeä, työn ja vastuun jakamista niin kodin- kuin lastenhoidossa. Toisen yksilön ja erilaisuuden kunnioittaminen, tukeminen ja herkkyydet ovat jaetussa vanhemmuudessa tärkeitä asioita. Tämän mukaan lapsista vastuuta ottavat aikuiset voivat olla keitä tahansa, jotka ovat siihen sitoutuneet eikä heidän välttämättä tarvitse olla lapsen biologiset vanhemmat. (Korhonen 1999, 95; Viljamaa 2003, 23-24; Mykkänen 2010, 18.)

Vaikuttaisi siltä, että miehet kokevat isäksi tulemisen pääasiassa myönteisesti ja toisaalta itse lapsi herättää heissä hyvin paljon myönteisiä tunteita. Isyyteen siirtymiselle ominaista miehillä on myös se, että naiseen verrattuna miesten emotionaalinen vanhemmuuteen herääminen tapahtuu verrattain myöhään, yleensä vasta lapsen syntymän jälkeen. Lisäksi miehet kokevat naisia enemmän ristiriitaisia ja riittämättömyyden tunteita, mutta tällaiset kokemukset näyttävät riippuvan olennaisesti vielä siitä, kuinka varhain ja intensiivisesti isä tulee mukaan vastasyntyneen lapsen hoitoon. Merkittävin asia, jonka miehet saavat lapsensa kanssa olemisesta, on läheisen suhteen syntyminen, joka myös antaa miehille paljon. Lapsi tuo isien elämään uutta tarkoitusta ja sisältöä. Voi myös olettaa, että lapsensa avulla mies huomaamattaan kehittää omia puhumisen, tunteiden näyttämisen ja kuuntelemisen taitojaan. Voiko ajatella, että miesten keskuudessa olisi hieman tukahdettuakin halua olla enemmän isä, saada olla kotona pienten lasten kanssa ja nauttia pienistä asioista? (Huttunen 1994, 61-63.)

4.2.1 Hyvä isyys

Isällä on merkittävä ja tärkeä osa lapsen elämässä, jonka nykyajan miehet ovatkin tämän hienosti ymmärtäneet, sillä isät osaavat olla paremmin läsnä lapsensa elämässä kuin aikaisempina sukupolvina (Paajaste 2016, 13). Käsitys hyvästä isyydestä on muuttunut ajan kuluessa. Aiempi käsitys hyvästä isyydestä korosti isän

roolia muun muassa leivän tuojana pöytään, mutta jätti isän syrjään lasten arjesta. Myöhemmin isyydessä kuitenkin korostuu isän osallistuminen hoitotyöhön ja entistä läsnäolevampi rooli lastensa elämässä. (Eerola 2009, 16.) Tähän hyvään isyyteen kuuluu läsnäoloa, sitoutumista ja saatavilla oloa, huolenpitoa, lasten sosiaalisen ja opillisen edistymisen tukemista, yhteistyötä muiden aikuisten kanssa, roolimallina olemista sekä aineellista ja taloudellista osallistumista. Isyys koostuukin monista elementeistä ja vaihtelee myös riippuen lapsen iästä. (Sinkkonen 2013.)

Oulasmaa ja Saloniemi (2010, 25-29) jatkavat perinteiseen isänmalliin kuuluvan, että isä on perheenpäänä myös ensisijainen kurinpitäjä. Moni tämän päivän pikkulasten isistä onkin vielä kasvatettu risulla ja remmillä. Nykypäivän isät kuitenkin haluavat sanoutua irti väkivallasta ja sen käytöstä eikä sellainen käytös ole nykypäivän lainsäädännönkään näkökulmasta suotavaa. Isän roolimallia aletaan silti usein etsimään omasta isästä. Tämä roolimalli on joko myönteinen, jolloin häntä pidetään mieluusti roolimallina, keskinkertainen, jolloin käytetään roolimallia vain osittain tai kielteinen, jolloin halutaan toimia omassa isyydessä toisin. Monesti isät kuitenkin luovat omanlaisensa isyyden ja tietoisesti valitsevat oman tapansa olla isä. Stereotyyppiseen mies- ja isäkuvaan kuuluu lisäksi se, että mies ei puhu, ei ainakaan tunteistaan ja saatetaan miettiä, tunnistaako mies ylipäätään omia tunteitaan. Monet miehet ovat toisaalta löytäneet kanavan tunteidensa käsittelyyn, useimmiten vertaistuuessa samassa elämäntilanteessa olevien miesten kesken.

4.2.2 Isyyden tehtävät

Isyys on monestakin syystä tärkeä yhteiskunnan miehelle antamista tehtävistä. Miksi? Useimmissa tilanteissa se auttaa miehiä tottelemaan lakeja, olemaan kunnon kansalaisia ja ottamaan toisten tarpeet huomioon ja toiseksi isyys saa miehen toimimaan lastensa parhaaksi. Isä tarjoaa fyysistä suojaa ja erilaisia aineellisia etuja lapsilleen sekä myötävaikuttaa lasten identiteetin, persoonallisuuden, moraalien ja kompetenssin kehitykseen ja siirtää samalla myös omat arvonsa ja kulttuurinsa heille. Onko isyyden arvostus kuitenkin laskenut sen yhteiskunnallisessa merkityksessä ja haluavatko isät isompaa roolia lasten kasvatuksessa, kuten nykypäivänä alkaa olla huomattavissa? (Sinkkonen 1998,

21.) Yhä enemmän isien asemaan perheessä on kiinnitetty erityistä huomiota. Naisista ja miehistä lähes yhtä suuri osa kuuluu nykyään työelämään, jonka vuoksi miehet eivät välttämättä ole enää perheen ainoita elättäjiä. Myös perinteisiksi miehen töiksi katsotut työt on yhä useammin ulkoistettu ammattilaisten hoidettaviksi. Tämän vuoksi miehiltä on toivottu entistä enemmän vastuuta lasten ja kodin arjen tehtävistä, jotka taas ovat olleet aiemmin niin sanotusti naisten töitä. Muutosta perheen elättäjyydestä kohti hoivaavampaa isyyttä voisi katsoa tapahtuneen, mutta toisaalta myös viime vuosikymmeninä on nähty vahvistuvan osallistuvan isyyden ja jaetun vanhemmuuden lisäksi aivan päinvastaista suuntausta eli poissaolevaa ja heikkenevää isyyttä muun muassa avioerojen ja vaativan työn vuoksi. Miehiset ja naiselliset roolit ovatkin hämärtyneet ja niiden rajat ovat yhä enemmän päällekkäin tai vaihtaneet paikkaa. (Paajanen 2006, 95; Miller 2011, 13.)

Nyky-yhteiskunnassa raskaudet ovat kehittyneiden ehkäisymenetelmien vuoksi hyvin usein suunniteltuja ja suurin osa suomalaisista isistä osallistuu puolisonsa synnytykseen (Paajanen 2006, 95-96). Käsitys isästä vain perheen elättäjänä on siis koko ajan muuttumassa. Yhä enemmän isät haluaisivat sitoutua lapsensa hoitoon ja olla lapsensa kanssa niin paljon kuin mahdollista. (Halme 2009, 113.) Isien halusta itsenäiseen hoivaamiseen ei tutkimuksessa kuitenkaan Paajasen (2006) barometrissa ollut tietoa. Isien vastuun kasvaminen lasten kasvatuksessa puolestaan voi aiheuttaa taloudellista räsitystä, kun isän odotetaan ottavan enemmän vastuuta myös kotona, vaikka molemmat vanhemmat kävisivät töissä. Perinteisesti isä on ollut päivät töissä ja ollut kotona ollessaankin lapsille etäinen hahmo, mutta kuinka oikeutettua tämä on nykyään? Isän poissaolo perheen arjesta johtuu useimmiten työssäkäymisestä, varsinkin pienten lasten isillä. Perinteisesti isät ovat olleet etäisiä lapsilleen, koska isyyteen on ensisijaisesti liitetty leiväntuojan ja auktoriteetin roolit ja he ovatkin astuneet lapsen maailmaan vasta siinä vaiheessa, kun lapsi on niin vanha, että on irtautunut äidistä. Osalle isistä tasavertaisen hoitajan rooli on luonnollista alkumetreiltä saakka, mutta osa saattaa kasvaa vauvavaiheen ohi, koska äidin ja vauvan yhteys on usein hyvin tiivis. (Paajanen 2006, 95-96; Oulasmaa & Saloniemi 2010, 21-24.) Voisiko siis ehkä äidin asettamalla työnjaolla olla vaikutusta myös siihen, kuinka isä kokee oman isyytensä ja sen myötä sen vähyyteen tai suuruuteen? Paajasen (2006, 99) barometrissa

kuitenkin nousi vahvasti esille, kuinka pikkulapsiperheen vaihetta elävät perheenisät arvostavat isyyttään. Isyys on miehille tärkeä asia ja he haluavat viettää paljon aikaa perheensä ja lastensa kanssa. Verrattuna aiempiin sukupolviin, nykyisät osallistuvat lastensa hoitamiseen ja hoivaamiseen entistä enemmän. (Envall 2005, 117; Eerola & Mykkänen 2014, 15.)

4.2.3 Isyys verrattuna äitiyteen

Äitiyttä ja isyyttä koskevien ajattelutapojen eroja on luonnehdittu siten, että äitiyttä luonnehtii kokonaisvastuu, kun taas isyys on äitiyttä avustavaa, niin sanottua osittaista vanhemmuutta. Lisäksi isyyden on luonnehdittu olevan hankittujen tietojen ja taitojen kokonaisuus, kun taas äitiys on tulkittu olevan vaistonvarainen oikein toimiminen. (Järvinen ym. 2012, 43.) Voi siis ajatella, että isyys on vain löyhästi miehisyyden osa, kun taas äitiys tuntuu kuuluvan itsestään selvästi naiseuteen. Näin ei kuitenkaan kaikkialla ole, varsinkaan nykypäivänä. Sukupuolten välinen kuilu niin kotitöiden kuin lastenhoidon määrässä on kaventunut viime vuosikymmenten aikana, mutta silti isyydessä on monia eroja äitiyteen verrattuna. (Sinkkonen 1998, 39; Rotkirch 2014, 91-92.) Äidin voisi sanoa olevan lapselle luonnollinen turva, kun taas isän kanssa tehdyt seikkailut luovat pohjaa niin sanotulle maailmanvalloitukselle (Paajaste 2016, 13). Isyyttää tutkittaessa keskeisenä käsitteenä on ollut vanhemmuuteen sitoutuminen, johon kuuluu kolme muotoa: vuorovaikutus, saatavillaolo ja vastuunotto. Tämä vanhemmuuteen sitoutumisen määrittäminen on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Niin isän oma halukkuus sitoutumiseen kuin vanhempien työssäkäyminen vaikuttavat eri tavoin siihen, miten isän sitoutuminen eri osa-alueissa jakaantuu. (Viljamaa 2003, 22.)

Isyyttä on tutkittu paljon vähemmän kuin äitiyttä ja silloinkin kun tutkimuksia on tehty, miestä ja isää on verrattu naiseen ja äitiin. Isän rooli perheen elättäjänä, auktoriteettina ja taloudellisen vallan käyttäjänä on näyttänyt kokeneen suuren muutoksen muutaman vuosikymmenen kuluessa. Naiset ovat kouluttautuneet yhä enemmän ja lähteneet sitä myöden töihin kodin ulkopuolelle. He ovatkin vapautuneet taloudellisista sidoksista mieheensä ja hankkineet oman toimeentulon ja elämän. Prosessi ei ole ollut helppo ja vaikeuksia on edelleenkin. Miehet ovat

joutuneet etsimään paikkaansa uudelleen perheiden muuttuvissa olosuhteissa. Aina on ajateltu, että äidin ja isän tehtävien tulisi olla erilaisia, mutta onko näin pakko olla? Välttämättä edes vanhemman sukupuolella ei ole suurta merkitystä, kunhan lapsesta pidetään huolta. Isän perinteiset tehtävät ovat menettäneet merkitystään ja miehet ovatkin joutuneet vertailun kohteiksi alueilla, joilla naiset ja äidit ovat olleet ehkä enemmän luonnollisella mukavuusalueellaan. (Sinkkonen 2012, 63-66; Eerola & Mykkänen 2014, 51.) Perälä-Littusen (2004, 53) mukaan äitiyden korostuminen vanhemmuudessa näkyy muun muassa siinä, että äitiyttä pidetään vanhemmuuden normina ja isyyttä taas verrataan tähän normiin, ilman että sitä tarkasteltaisiin omana norminaan. Isyyden, kuten äitiydenkään, onnistumista ei voi määritellä ensisijaisesti aikuisten mittapuun mukaan vaan ne ovat ennen kaikkea suhdetta lapseen. Kyky olla lapsen kanssa kertoo miehen eletystä elämästä, persoonallisuuden voimavaroista sekä koko asiayhteydestä, jossa vanhemmat elävät. (Törrönen 2015, 88.)

4.3 Äitiys käsitteenä

Joku voi miettiä, miksi käsittelen äitiyttä isyyttä koskevassa tutkimuksessa. Mielestäni isyys on vahvasti kytköksissä äitiyteen eikä isyyttä voi olla ilman äitiyttä, joten koen tärkeäksi sivuta lyhyesti äitiyden käsitettä isyyden lisäksi. Äitiys on kokonaisvaltaista ja siihen valmistaudutaan biologisesti jo odotusaikana ja äidin roolin omaksuminen riippuu paljon omasta positiivisesta minäkuvasta. Yleinen uskomus onkin, että useimmilla äideillä on sekä halu että taito toimia parhaalla mahdollisella tavalla lapsensa hyväksi. Äidin olisi siis osattava lukea lapsensa antamia vihjeitä ja vastattava niihin oikealla tavalla, kunnes lapsi on tyytyväinen. Ihmisiä, myös äitejä, on kuitenkin erilaisia eikä kaikille äitiyteen, lapsen saamiseen ja kasvattamiseen liittyvät asia tule luonnostaan, jolloin on tärkeää saada myös tarvittavaa tietoa ja tukea. (Viljamaa 2003, 22.) Vielä jokin aika sitten on ajateltu, että äidin ja vauvan yhdessäolo on rauhoitettava ulkoisilta paineilta ja liiallisilta ärsykkeiltä, jonka vuoksi isän tehtävä olisi lähinnä turvata tätä yhdessäoloa. Äiti on yleensä hoitanut kaikki lapsia koskevat asiat ja isä jäänyt taka-alalle. Sittemmin isälle on suotu suurempaa roolia lasten hoidossa ja kasvatuksessa. (Sinkkonen 1998, 59-60.)

Nykyään äitiys ei ole enää vahvasti perinteiden ohjaamaa, eikä hyvälle äitiydelle ole olemassa yksiselitteisiä kriteerejä ja siksi monenlaiset toteutustavat ovat periaatteessa mahdollisia. Toisaalta juuri tämä mahdollisuuksien kirjo tekee äitiydestä yhä haastavampaa ja ristiriitaisempaa. Yksi vahva odotus onkin, että etsitään koko ajan uusinta tietoa ja pyritään samaan oma äitiys näyttämään mahdollisimman omalta ja itselleen sopivalta. Voikin sanoa, että hyvä äitiys ei ole vain lapsen hyvinvoinnista vastaamista vaan edellyttää myös vastaamista nykyaikaisen naiseuden ja työtä tekevän kansalaisen määrittäviin odotuksiin. Nyky-yhteiskunnassa voi siis olla vaikeaa löytää kultainen keskitie kotiäidin ja työssäkäyvän äidin välistä. (Berg 2009, 170.)

4.4 Perhe ja sen eri muodot

Perhe on perinteisesti nähty ryhmänä, joka on muodostunut avo- tai avioliiton tai syntymän kautta ja jokaisessa perheessä ihmiset luovat omat käsityksensä vanhemmuudesta ja kasvatuksesta sekä niiden myötä myös itse perheestä. Perheet ovatkin yksilöllisiä sekä muodoltaan että rakenteeltaan ja nykyperhe onkin hyvin muuttuva yksikkö. Uudet perhemuodot ovat tuottaneet sukulaisuudelle uusia, luokittelemattomia muotoja, kuten uusperheet ja monivanhempaiset perheet, joita on yhä enemmän. (Koivula 2004, 74-75; Järvinen ym. 2009, 12.) Vanhempien osallisuus perheessä tarkoittaa vanhemman luottamusta omiin taitoihinsa, tietoihinsa ja toimintakykyynsä, joiden avulla vanhempi kykenee huolehtimaan lapsestaan, kasvattamaan häntä ja pitämään perhe-elämänsä hallinnassa (Vuorenmaa 2016, 23).

Ydinperhe näyttäisi olevan lapselle yleensä suotuisin vaihtoehto. Tämä johtuu nimenomaan isän merkityksestä ja siitä, että kahden vanhemman perhe on lapselle paras. Ydinperheellä usein tarkoitetaan kahden alkuperäisen vanhemman muodostamaa lapsiperhettä vanhempien sukupuoli huomioimatta. (Rotkirch 2014, 124.) Perinteiseksi mielletyn perhemallin rinnalle on myös noussut muun muassa yksihuoltaja-, sateenkaari- ja uusperheet ja nykyisä voikin olla esimerkiksi sinkku yksihuoltaja, sateenkaariperheen etävanhempi tai vaikkapa uusperheen koti-isä. Nykyään ei myöskään tule hämmästyksenä se, että lapsella on kaksi isää tai äitiä.

(Eerola & Mykkänen 2014, 11.) Tästä seuraakin mielenkiintoinen ajatus. Isän merkitys ei näyttäisi olevan kiinni siitä, että hän on mies, vaan siitä, että biologisen äidin rinnalla on toinen lasta rakastava aikuinen. (Rotkirch 2014, 124.) Lapsi tarvitsee kasvun tueksi aikuisia, joihin hän voi turvallisesti kiinnittyä ja jotka vastaavat hänen tarpeisiinsa asian mukaisella tavalla. Lapsi tarvitsee lämpöä ja läheisyyttä eli rakkautta sekä aikuisen, joka kykenee asettamaan rajat ja näin jäsentämään elämää. (Koivula 2004, 75.)

Voiko kuitenkin sanoa, että erilaisten perhemuotojen lapset olisivat riskialttiimpia psyykkisille sairauksille kuin niin sanotuissa ”normaaleissa perheissä” kasvaneet? Vaikka lapset olisikin hedelmöitetty erilaisilla tavoilla tai eläisivät erilaisissa perhemuodoissa, ei näyttäisi olevan näyttöä siitä, että he kasvaisivat millään tavalla erilaisiksi psyykkisesti. Perherakenne itsessään vaikuttaa hyvin vähän lapsen psyykkiseen kasvuun vaan suuremmin vaikuttava tekijä on perhe-elämän laatu. (Golombok 2001, 99.) Samaa sukupuolta olevat vanhemmat ovat tutkimusten mukaan yhtä kiinnostuneita lapsestaan, herkkiä heidän tarpeilleen, viettävät yhtä paljon aikaa lapsensa kanssa, valvovat ja ohjaavat lastaan sekä muodostavat kiintymyssuhteen tähän kuin ketkä tahansa muutkin vanhemmat. Lapsen kehityksen kannalta vanhempien sukupuolella ei ole mitään merkitystä. (Jämsä 2009, 139.) Eräissä tutkimuksissa on jopa todettu, että naisparien lapsilla olisi turvallisempi kiintymyssuhde sekä luottamuksellisempi ja keskustelelevampi suhde vanhempiinsa kuin vastakkaista sukupuolta olevien vanhempien lapsilla (Aarnio 2014, 13). Tietenkin on totta, että isällä on erityinen rooli lapsen itsenäistymisen tukemisessa ja isän rooli lapsen elämässä poikkeaa äidin hoivaavasta roolista. Isän läsnäolo ja lapsen tukeminen rohkaisevat lasta tutkimaan ympäröivää maailmaa ja suhtautumaan avoimesti myös uusiin asioihin. (Kekkonen ym. 2013, 13.) Mutta eikö näitä asioita voisi hoitaa yhtä hyvin äiti kuin isäkin, nainen kuin mieskin? Onko miehen läsnäolo tässäkin suhteessa niin välttämätöntä, jos tutkimusten perusteella lapsesta kasvaa kaikin puolin hyvin kehittynyt ihminen perhemuodosta riippumatta?

Paajasteen (2016, 13) haastattelema Saara Kinnunen on sitä mieltä, että isän kannustus luo pohjan lapsen itsetunnolle, jonka perusta on hyvä isäsuhde. Isän palaute näyttäisikin olevan tärkeämpää kuin äidin. Isä on tyttärelle peili naiseuteen ja isän ihailun ja kiinnostuksen kautta hän kokee, että muutkin voivat pitää hänestä.

Isän hyvä suhde poikaansa taas vahvistaa tämän omanarvontuntoa, sillä nähdyksi tulemisen kautta hän saa varmuuden siitä, että hänestä on mihin vain. Lisäksi isällä on tärkeä rooli pojan elämässä ihailun kohteena. Isän rooli on luonnostaankin erilainen kuin äidin, joka tarkoaa turvaa ja huolenpitoa. Lapsi tarvitsee näitä molempia eikä yksi ihminen voi tarjota kumpaakin.

Perheitä tarkastellessa näyttäisi tilastollisesti siltä, että avio- tai avoero koskettaa entistä useamman perheen elämää, mikä useimmiten tarkoittaa sitä, että isä ja lapsi eivät enää myöhemmin asu yhdessä kokoaikaisesti. Vanhempien avioero heikentää tyypillisesti nimenomaan isän suhdetta lapseen eikä lapsen elämään osallistuva isä ole välttämättä helposti korvattavissa. Uusi elämäntilanne tuottaa usein ongelmia, mutta avaa parhaimmillaan myös mahdollisuuksia isän ja lapsen suhteelle ja vuorovaikutukselle. Omat vaikeutensa vanhemmuuteen tuottaa myös tilanne, jossa mies jää yksihuoltajaksi, varsinkin jos isä ei ole ennen tätä ollut aktiivinen vanhempi. Isien yksihuoltajuus on huomattavasti harvinaisempaa kuin äitien, mutta yksihuoltajaisien määrä on koko ajan kasvussa. (Eerola & Mykkänen 2014, 17-18; Rotkirch 2014, 126.) Kahden kodin malli saattaa olla toimiva tapa pitää niin isä kuin äiti lapsen elämässä, mikäli vanhemmilla on hyvät välit toistensa ja lapsensa kanssa sekä asuvat lähellä toisiaan. Äidin tai isän luona asuva ja toista vanhempaa säännöllisesti tapaava lapsi voi pärjätä aivan yhtä hyvin kuin vuoroasuva lapsi, sillä kummassakin tilanteessa on omat hyvät ja huonot puolensa ja onkin perheen päätös millainen ratkaisu sopii heille parhaiten. (Rotkirch 2014, 128-129.) Olisiko kuitenkin lapselle suotuisampaa, jos vanhemmat olisivat ne, jotka liikkuisivat paikasta toiseen ja lapsella pidettäisiin pysyvä ja turvallinen ympäristö? Näin lapsi pysyttelisi tutussa ympäristössä ystävineen, kouluineen ja harrastuksineen ja kykenisi helpommin jatkamaan normaalia elämää molempien vanhempien kanssa.

4.5 Vanhemmuuden tukeminen

Vanhempien tehtävänä on luoda lapsille suotuisat kasvuolosuhteet ja vanhemmuuteen kuuluukin monia eri tehtäviä ja rooleja. Eri roolit vaihtuvat sitä mukaa, kun lapsi kasvaa ja kehittyy. Voisikin todeta vanhemmuuden olevan laaja ja monimuotoinen asia ja lisäksi hyvin yksilöllistä ja moniulotteista toimintaa. Tämän

vuoksi vanhemmuuden tukemisen tulisi lähteä jokaisen perheen omista tarpeista ja tilanteista. Vanhemmuuteen liittyy monenlaisia paineita ja muutoksia, jotka saattavat aiheuttaa tarvetta tukeen. Vanhemmat, sukulaiset, hoitajat, kaverit, opettajat sekä muut lasta ja perhettä lähellä olevat ihmiset vaikuttavat perheen ja sen jäsenten voimavaratekijöihin vahvasti. Kodin, koulun ja yksityisen elämänpiirin tiiviin vuorovaikutuksen katsotaan myös tukevan lapsen kehitystä. Vaikeissa perhetilanteissa ovat nämä suojaavat tekijät ovat yhä tärkeämpiä lapsen elämässä. (Koivula 2004, 77-78.)

4.5.1 Isyyden tukeminen

Vaikka yleinen käsitys on, että mies olisi toissijainen vanhempi, yhä enemmän isät toimivat myös ensisijaisina hoivaajina. Tästä ristiriidasta luultavasti nouseekin miesten yleinen kokemus siitä, että äiti nostetaan ensisijaiseksi ja miehen vanhemmuutta jotenkin vähäteltäisiin tai ei nähtäisi. Miten isien kokemia isyyttä olisi mahdollista vahvistaa? Vertaistuki ja mahdollisuus avun pyytämiseen ja saamiseen läheisiltä ihmisiltä ja sosiaaliselta verkostolta toisi isille uusia mahdollisuuden isyytensä toteuttamiseen. Kekkonen ym. (2013, 29) toteavat, että isät haluavat puhua omasta perheestään, isyydestään ja suhteesta lapseensa eivätkä välttämättä vanhemmuudesta yleisesti. Perhe on kokonaisuus, jossa niin isä kuin muutkin perheenjäsenet ovat osa perheen mahdollisuuksia ja voimavaroja.

Lähteenmäen ja Neitolan (2014, 65-66) mukaan sosiaalisella verkostolla tarkoitetaan niitä sosiaalisia suhteita ja sidoksia, joita yksilöllä on toisiin ihmisiin tai ryhmiin ja nämä voivat koostua sukulaisista, naapureista, ystävästä, työkavereista tai muista tärkeistä tahoista, joiden kanssa on yhteydessä. Tämä verkosto on jokaisella ihmisellä oma ainutlaatuinen kokonaisuutensa ja keskeistä onkin, että verkostoon kuuluvilla ihmisillä on merkitystä heidät siihen valinneelle henkilölle. Nämä sosiaaliset suhteet ja niiden antama tuki ovat erityisen tärkeitä uudessa elämäntilanteessa kuten vanhemmaksi tulossa. Verkostoon kuuluvat ihmiset antavat niin emotionaalista kuin välineellistä tukea ja tarjoavat lisäksi roolimalleja ja ystävyys-suhteita, jotka eivät niinkään välttämättä liity itse tuen tarpeeseen. Näiden suhteiden mahdollisuudet ovat suuret, mutta kaikkien tarjoamat isyysmallit eivät

välttämättä ole yhtä hyviä kuin toisten. Siksi olisikin tärkeää koota kokonaiskuvaa saaduista malleista ja muovata niistä itselle sopiva malli. Isälle oma sosiaalinen verkosto voi antaa empatiaa, tietoa lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sekä kasvatuksellista apua. Isille tärkein tuen lähde tulee usein läheisten muodostamasta tukiverkostosta eikä virallisen verkoston tukeen niinkään hakeuduta. Paajanen (2006, 100) ilmaisee, että nykyään toisenlainenkin tuki isyydelle olisi yhä enemmän tarpeellista. Aiemmin sukulaisverkot olivat nykyistä lähempiä ja oppia isyyteen saattoi kysyä tai havainnoida lähiympäristössä. Varsinkin oma isä on tärkeä isyyden malli, mutta nykyään kaikilla uusilla isillä ei ole ystävä- tai sukulaispiirissä juurikaan lapsiperheitä tai miehiä, joilla olisi pieniä lapsia. Jos tukea ei lähipiirin miehiltä löydy, tarvitaan sitä jostain muualta ja tämän vuoksi isien vertaistukiryhmien tarve olisikin tärkeä huomioida esimerkiksi neuvolassa ja perhevalmennuksessa.

Isien kohtaaminen ei aina ole helppoa. On helppo ajatella stereotyyppisesti, että naisilla on enemmän tietoa lastenhoidosta ja voimakkaammat vaistot vanhemmuuteen. Usein, ei aina, äiti on lisäksi suuremmassa roolissa lastenhoidossa perheen arjessa kuin isä. Tapa, jolla isät ovat mukana toiminnassa, riippuu suuresti heistä itsestään. Äideillä on muutenkin yleensä paremmat sosiaaliset verkostot, jotka tukevat vanhemmuutta, kun he pääsevät keskustelemaan tunteistaan toisten äitien kanssa. Isillä nämä mahdollisuudet eivät aina välttämättä ole yhtä suuret, vaikka tarvetta olisikin. (Kekkonen ym. 2013, 30.)

Isien kasvavat osallisuuden halun muutokset tapahtuvat hitaasti, mutta asiat näyttäisivät olevan hyvällä mallilla. Muun muassa kasvanut vapaa-ajan määrä ja yleisten yhteiskunnallisten asetusten muutos on edistänyt sitä, että miehillä on yhä enemmän vapautta ja mahdollisuuksia toteuttaa isyyttä niin kuin he haluavat. Isyysvapaan lisäksi myös vanhempain- ja hoitovapaat ovat nykyään miesten ulottuvilla ja siksi olisikin tärkeää jatkaa näiden yhteiskunnallisten toimien kehittämistä isyyden tukemiseksi. Lisäksi taloudellinen perheiden tukeminen auttaa isiä toteuttamaan entistä paremmin isyyttään, varsinkin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa oleville lapsiperheille ja perheellistyville tuki on erityisen tärkeää. Perheen elättäjäys on isille edelleen tärkeää, vaikka se onkin muutoksen alla. Tämän vuoksi työnantajienkin on hyvä huomioida entistä paremmin pikkulapsiperheen vaihetta elävät työntekijänsä, myös isät. Työnantajien asenteissa

esimerkiksi pienten lasten isien perhevapaiden pitämiseen on vielä paljon parannettavaa ja työyhteisössä tulisi entistä enemmän etsiä ratkaisuja näihin asioihin. Samoin poliittiset päättäjät ovat viime vuosina yrittäneet löytää ratkaisuja tasa-arvoisemman työ- ja perhe-elämän kysymyksiin muun muassa isyytloman joustavoittamisella, kotitalousvähennyksellä ja lisäämällä isän mahdollisuutta pitää vanhempainvapaata. Näiden lisäksi kasvatuksella ja valistuksella sekä äitien positiivisella palautteella, kannustuksella ja kärsivällisyydellä on tukea isyydelle. (Paajanen 2006, 99-101.)

Isyyden tukemiseen on kuitenkin jo olemassa toimivia työvälineitä ja menetelmiä. Yksi isien tukiryhmä on Miessakit Ry, joka on kehittänyt perhevalmennuksen isäryhmien toimintamallin. Näissä isäryhmissä tuoreet isät voivat pohtia omaa suhdettaan isyyteen vertaistuen avulla ja tarkoituksena on tukea miehiä aktiiviseen isyyteen, äidin ja isän väliseen vuoropuheluun ja tuottaa luontasia keskinäisiä verkostoja isien välille. Työvälineitä ja menetelmiä isyyden tukemiseen löytyy myös ammattilaisten näkökulmasta. Isä-kortit on Ensi- ja turvakotien liiton kehittämä työväline, jotka kertovat isäksi tulosta ja isänä olemisen eri puolista. Toinen työväline on Vapaudu isyyteen -flyeri, jonka tarkoituksena on herättää pohdintaa isäksi tuloon liittyvistä teemoista sekä toimia keskustelun tukena. Lisäksi isänä työelämässä -projekti on järjestänyt ammattilaisille koulutuksia, joiden tarkoituksena on lisätä tietoa isän roolin ja vastuun merkityksestä, perhevapaista sekä antaa mahdollisuuksia analysoida ja kehittää omia työtapojaan. Kaikki nämä keinot tukevat joko suoraan isää tai antavat ammattilaisille välineitä, joilla he voivat osaltaan tukea isiä ja heidän isyyttään. (Kekkonen ym. 2013, 31-36.)

4.5.2 Varhaiskasvatus osana vanhemmuuden ja isyyden tukemista

Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluissa, joita ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus ja esiopetus. Varhaiskasvatuspalveluita tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. (Opetushallitus 2016, 14.) Varhaiskasvatuspalvelut ovat osa lapsi- ja perhpalveluita sekä lapsiperheiden tukijärjestelmää. Eri toimitahojen yhteistyöllä

nämä palvelut muodostavat perheelle ja lapselle yhtenäisen kokonaisuuden. (Järvinen ym. 2009, 97.)

Vanhemmuuden tukeminen tulisi kuulua osaksi varhaiskasvatusta ja sen arkea. Varhaiskasvatuslaissa (L 19.1.1973/36) yhdeksi varhaiskasvatuksen tavoitteeksi määritellään vanhempien tukemisen lisäksi, että toimitaan yhdessä lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi.

Lapsiperheet voivat käyttää yhteiskunnan palveluista päivähoidon lisäksi neuvolan, lastensuojelun, kasvatus- ja perheneuvolan, kotipalvelun sekä päihde- ja mielenterveystyön palveluja, mutta päivähoito on yleisin ja merkittävin perheiden käyttämä palvelumuoto. Koska suurin osa perheistä käyttää päivähoitopalveluita, sen merkitys lasten ja perheiden elämässä on suuri. Päiväkotihenkilöstön yksi tehtävä on luoda edellytyksiä vanhempien kanssa tehtävälle yhteistyölle sekä tukea vanhemmuutta ja kodin kasvatustyötä. Tarvittaessa heidän myös tulee ohjata perhettä muiden palvelu- ja tukijärjestelmien piiriin. Varhaiskasvatus on parhaimmillaan lapsen merkityksellisten elinympäristöjen välistä kasvatuskumppanuutta ja edelleen puheenaiheena on pyörinyt ajatus kasvatusvastuun jakamisesta perheen ja yhteiskunnan välillä. Lasten vanhemmilla on kuitenkin ensisijainen kasvatusoikeus ja –vastuu ja varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhempien välillä on taas kasvatuksellinen kumppanuus. (Koivula 2004, 79-81.)

Isät vaikuttavat lasten elämään monilla alueilla ja yksi niistä on varhaiskasvatus. Isän näkeminen päivähoitoympäristössä, lasta viemässä tai hakemassa, ei ole harvinaista, mutta varhaiskasvatuskeskusteluissa he eivät kuitenkaan juurikaan käy. Useimmin kasvatuskeskustelu on ennen kaikkea keskustelua äidin kanssa. Voisikin sanoa, että päivähoidon arjessa isät näkyvät ja ovat osallisia, mutta työntekijän puheessa isät niin sanotusti katoavat ja asiat keskustellaan äidin kanssa. (Mykkänen & Aalto 2010, 63.) Suunta näyttäisi olevan, että isät ottavat osaa kodin ja päiväkodin vuorovaikutukseen yhä enemmän, mutta edelleen tulisi miettiä, miten heidät parhaiten kohdattaisiin kasvattajan näkökulmasta (Teräs 2010, 114).

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa tarkastellaan itse tutkimustuloksia. Johtopäätöskappaleessa tutkimustuloksia vertaillaan teoriaan sekä tehdään johtopäätökset saaduista tuloksista. Lopuksi pohdin opinnäytetyön etenemistä ja onnistumista.

5.1 Isyyden merkitys

Isyyden merkitys oli hyvin yhteneväistä kaikkien isien kesken. Eniten isyyden merkityksessä nousi esille vastuu ja huolenpito sekä niiden lisääntyminen huomattavasti lapsen synnyttyä. Isänä olemisen koettiin olevan tämän hetken tärkein työnantaja ja elämän suurimpia asioita. Lapsi toi myös suurta muutosta parisuhteeseen nähden monen mielestä, sillä elämä ei enää ollutkaan samanlaista kuin aikaisemmin. Isäksi tulemisen koettiin tuovan elämään yleensäkin paljon lisää, niin hyvässä kuin pahassakin ja lapsi toimi peilinä isälle itselleen monella tapaa. Toiset näkivät omien perinteiden ja tapojen siirtyvän lapsilleen ja toiset peilasivat vanhemmuuttaan siihen, miten lapsi kasvaa ja kehittyy. Vastaukset olivat sitä, mitä olin osannut etukäteen odottaakin. Ehkä hieman yllättävänä koin yhden isän vastaukset, jolle isyys oli vahvasti oman suvun jatkamista ja elämässä eteenpäin kulkemista. Hän näki isyyden hyvin luonteenomaisena ja niin sanotusti normaalina asiana, eikä tuonut niinkään omia tunteitaan vastauksiinsa mukaan.

Isyys myös tuntui todella hienolta ja hyvältä kaikkien isien mielestä. Vaikka välillä olikin raskasta, antoi isänä oleminen kuitenkin paljon takaisin. Muutama isä mainitsi olevansa ylpeä jälkikasvustaan ja mielellään heitä niin sanotusti esittelisi ympäröivälle maailmalle. Perhe ja lapset olivat se kaikkein tärkein asia elämässä kaikilla isillä. Isyyden myötä aistit ja niiden terävyys olivat myös lisääntyneet useilla isillä. He sanoivatkin tarkkailevansa arkipäivän tilanteita ja ympäröivää maailmaa nyt ihan eri tavalla kuin aikaisemmin.

Kysyttäessä, oliko isillä odotuksia ja ajatuksia isyydestä etukäteen ennen lasten saamista, kaikki vastasivat ensin ettei heillä ollut ollut mitään erityisiä odotuksia tai ajatuksia ennen isäksi tulemistä. Hetken miettimisen jälkeen muutamia asioita kuitenkin nousi pintaan. Kaikki isät olivat tiedostaneet, että vastuu tulee

lisääntymään, tulee olemaan huomattavasti töitä hoitamisen muodossa pienen ja isommankin lapsen kanssa, tulee olemaan rankkaa ja univelkaa tulee kertymään. Lisäksi muutama isä oli miettinyt, kuinka ylipäätään tulisi pärjäämään lapsen kanssa. Isien mielestä oli silti todella vaikea ennakoida mitä lapsen saaminen oikeasti merkitsee. Suurimmalle osalle isistä lasten kanssa touhuaminen oli kuitenkin jo ennestään tuttua omien sisarusten tai sukulaislasten kautta, joten jonkinlainen kuva heillä oli isyydestä ja mitä elämä lapsen kanssa voisi olla. Ehkä isät eivät niin paljon mietti isyyttä tai isäksi tulemistä etukäteen kuin äidit, jotka kantavat lapsen ja saavat kokea elämää lapsen kanssa paljon kauemmin kuin isät, jotka tulevat mukaan periaatteessa vasta lapsen syntymän jälkeen. Äideille kehittyy kiinteä suhde syntymättömään lapseen, jonka kautta ehkä tulee mietittyä myös tulevaa äitiyttä etukäteen.

Yhdellä isällä ja hänen puolisoillaan oli ollut vaikeuksia lasten saamisessa, jonka vuoksi he olivat käyneet vuosia lapsettomuushoidoissa ennen kuin lapsia oli siunaantunut. Hänelle lasten merkitys oli tästä syystä todella suuri, koska ei voinut olla varma tuleeko koskaan saamaan lapsia.

Sitä jotenkin ehkä osas käsitellä sitä taikka tuli käsiteltyä sitä asiaa että mitä jos ei ikinä lasta tuukkaa et kyl se niinku, se oli kuitenkin vaimon kanssa aika montaki kertaa sitä mietittiin että, et se ny ei oo itsestäänselvyys että tietty sen jälkehen kun, kun se ensimmäinen raskaustesti tuli ja se oli positiivinen nii kyllähän se tietty oli sitte semmonen et kyl se - - - kyl niitten muksujen merkitys on aika iso ollu meille. (Isä 1)

Toinen isä kertoi, ettei hänellä ollut omaa isää lapsuudessaan tai muutenkaan elämänsä aikana, joten hän peilasi odotukset isyydestä ystäviensä isistä. Hänelle hänen ystäviensä isät olivat roolimalleja siitä, millainen isän pitäisi olla.

Kolmas isä oli peilannut isyyttään juuri omaan isäänsä ja miettinyt, miten voisi olla yhtä hyvä isä omille lapsilleen kuin hänen isänsä oli hänelle. Hänelle odotukset kumpusivat omasta lapsuudesta.

...sit on isot saappaat että pystyis varmaan yhtä hyvä isä ku oma isä ollu ittelle että tota niin ja niinkun kotona ku tuola sivukylällä asunu niin tietysti ainaki oli silloin eri niin niin tietysti sitä pyrkii että olis samanlaiset oltavat... (Isä 7)

Neljäs isä taas oli miettinyt jo etukäteen, että haluaisi ja pyrkisi olemaan mahdollisimman paljon apuna äidille niin päivällä ja yöllä. Paajanenkin (2006, 99) tuki tätä käsitystä siitä, että isät haluavat yhä enemmän olla mukana lasten kasvatuksessa.

Kaikki isät myönsivät, että heillä oli ollut selkeä ennakkokäsitys siitä, mitä tulisi ja ei tulisi tehdä lastenhoidossa jo ennen lasten tuloa. Tavalla tai toisella he olivat seuranneet muita vanhempia ja miettineet etukäteen, miten he tulisivat toimimaan omien lastensa kanssa ja mitä eivät ainakaan tulisi tekemään. Suurimmalla osalla myös mahdolliset odotukset ja ajatukset olivat lopulta vastanneet todellisuutta, mutta yllätyksiäkin oli muutamalle isälle tullut. Ensinnäkin yksi isä oli ajatellut, että heillä olisi enemmän tukiverkosta ja ulkopuolista apua käytettävissään kuin mitä todellisuudessa oli. Tällainen tukiverkoston puuttuminen voi tuoda paineita perheelle ja rajoittaa omaa vapaa-aikaa, jos lapset tulisi sisällyttää kaikkeen mukaan. Oma vapaa-aika on kuitenkin perhe-elämän keskellä hyvinvoinnin kannalta tärkeää. Vanhemmat eivät kuitenkaan voi saada kaikkea hoidettua lasten ollessa hoidossa eikä lasten kanssa voi välttämättä kaikkia asioita hoitaa. Paajasen (2006, 100) mukaan läheisen tukiverkoston puuttumisen kohdalla, joka on yhä yleisempää tänä päivänä, isille olisi tärkeä tarjota myös ammatillista tukea ja työkaluja tukiverkoston saamiseen tai lisäämiseen. Toinen isä taas sanoi, ettei ollut osannut aavistaa kuinka paljon lapsi oikeasti työllistää ja kuinka lapsessa joutuu olemaan kiinni. Niinkin yksinkertainen asia kuin ulos lähteminen kavereiden kanssa ei käynytkään enää niin helposti vaan ensin piti järjestellä monen monta asiaa ennen kuin pystyi mihinkään lähtemään.

Kaikki useamman lapsen isät olivat samaa mieltä siitä, että ensimmäisen lapsen kanssa ollaan yleensä liian tarkkoja. Seuraavan tai seuraavien lasten kanssa tiesi jo paremmin mitä oli tekemässä ja pystyi olemaan varmempi ja rauhallisempi hoitamisessa sekä huolenpidossa. Toisen lapsen kanssa muutama isä totesi olleen raskaampaa kun huomiota ja aikaa veikin kaksi lasta yhden sijaan.

Yksi isä oli kokenut suhteen luomisen toiseen lapseensa aluksi hyvin hankalaksi. Ensimmäisen lapsen kanssa kontakti oli löytynyt heti, mutta toiseen lapseen saman kontaktin luominen kesti odotettua kauemmin, mikä oli myös vaivannut isää itseään pitkän aikaa. Samainen isä myös totesi, että lapset tarvitsevat erilaista huomiota

riippuen siitä, minkä ikäisiä he ovat. Isyyden tulisikin siis muuttua ajan kanssa, jotta voisi tarjota parhaan mahdollisen vanhemmuuden lapsilleen eri ikävaiheissa.

Elikkä joo sitte se siinä kehitty ja se oli jännä homma että sitte ku tytär synty niin se oliku ku poikaan tuli heti kontakti, nii sitte ku tytär synty nii siinä meni aikaa vaikka ties että toi on oma nii se ei syntynykää se kontakti nii helposti enää - - - Se mua joskus siinä oikeesti haittaski niinä muutamina kuukautena - - - mutta se on on luultavasti hyvinki yleistä jotta seuraava tuloo nii sitte se on aina vähä aikaa kestää että siihen pääsöö kiinni. (Isä 2)

Toinen isä kertoi, kuinka heidän vanhin lapsensa oli tullut todella mustasukkaiseksi nuoremman lapsen synnyttyä. Heidän oli puolisonsa kanssa jaettava lapset niin, että vanhempi oli isän kanssa ja nuorempi äidin kanssa. Isänä hän koki tämän raskaana, sillä hänestä tuntui, ettei saanut tutustua nuorempaan lapseensa kunnolla ja viettää aikaa tämän kanssa. Joskus isyyden muutos ei ole kiinni isästä itsestään vaan lapsetkin saattavat vaikuttaa muutokseen suuresti.

No meillon sillälailailla ku vanhempi tyttö tuli aikalailailla mustasukkaseksi tästä nuoremasta nii meillähä tuli tosi kova kahtiajako siinä synnytyksen jälkeen määhä hoidin vähä niinku vanhempaa ja ja äiti sitte nuorempaa - - - että liian vähän kerkiää tämän nuoremman kanssa sillei ku haluis ku vanhempi aina siinä ja vaatii sitte sitä huomiota... (Isä 4)

Kolmas isä oli uusperheen jäsen, jonka puolisollla oli yksi lapsi aikasemmasta suhteesta. Heillä oli myös yhteinen lapsi. Hän tuli siis melkein suoraan 1-vuotiaan lapsen isäksi ja oli vasta nyt saanut elää ja kokea elämää lapsen kanssa alusta alkaen. Isyydestä hänellä ei ollut aikaisempaa kokemusta eikä ylipäättään pienistä lapsista, joten moni asia hänelle tuli uutena.

Meillon semmonen tilanne että että poika on niinku vaimon poika mä oon mä oon hänen huoltaja nyttemmin isä oonhan mä tietysti myös vaikken biologinen isä olekaan ja tuota niin mä oon hypänny siihen hommaan kun poika on ollu semmonen vuoden vanha että mä oon niin kauan ollu siinä elämässä mukana etten oo ihan niinku pikkuvauvasta tai nyt tää pikkuvauva mitä nyt eletään kotona nii sehän on niinku ihan uutta... (Isä 7)

Isyys merkitsee monia ja erilaisia asioita, mutta tarkoitus olisi luoda suhde omiin lapsiin parhaalla mahdollisella tavalla ja tarjota heille huolenpitoa ja kasvatusta. Aina se ei ole helppoa, mutta mikään ei ole sen palkitsevampaa.

5.2 Isyyden tehtävät

Vastuunjaosta isät olivat samaa mieltä, eli heillä vastuut vanhempien kesken jakautuivat tasan. Näin oli ainakin lastenhoidossa ellei täysin kaikilla muilla osa-alueilla kuten kotitöissä. Muutamat isät mainitsivat, että puoliso oli kotona syystä tai toisesta, joten hän oli ajallisesti enemmän lasten kanssa ja saattoi senkin vuoksi hoitaa enemmän kotitöitä. Vanhemmilla oli olemassa rutiinit lasten kanssa, joissa pyrittiin toimimaan yhdenmukaisesti esimerkiksi rangaistusten antamisen suhteen. Vapaa-aikansa isät suurimmaksi osaksi pyrkivät pyhittämään lasten kanssa olemiselle eli omat harrastukset eivät isien mielestä saisi viedä aikaa pois lapsilta.

...ku mulla on vapaa-aikaa nii kyl mä sitte pyrin olemaan niinku sen ajan koko ajan niitten kans - - - se oli mulla niinku semmonen et se ei saa olla niinku niiltä pois. Se on itsekästä tavallaan... (Isä 1)

Tietysti jos on tälläsiä tälläsiä harrasteita jotka sitte mennää kavereitten kans - - - nii tuota kyllähä se sitte silloin käytännössä vaimon pitää olla olla silloin vapaapäivä tai sitte joutuu sumplimaan - - - toki osa harrastuksista on sellasia mitä voidaan tehdä lapsen kanssa... (Isä 5)

Vaimol on ehkä ehkä se tytär enemmän tota vähä niinku vastuulla mutta taas toki toki kyllä mäki sen kans touhaan ja oon ja oon oon sillälailailla että yritän mahdollisimman paljo olla että... (Isä 9)

Yksi isistä oli itse kotona lasten kanssa ja puoliso kävi töissä. Hän hoiti kotitaloutta samalla tavalla kuin kotona olevat äidit eikä nähnyt siinä mitään ihmeellistä. Hänen mielestään olisi myös tärkeää viestittää lapsille, että kotityöt kuuluvat niin äidille kuin isällekin, jotta hekin omassa elämässään osaisivat selviytyä kodin askareista.

...nythän se melekeen jää mulle nuo kaikki kotohommat koska emäntä on töis ja mä oon tenavien kans kotona - - - mää tiskaan ja pesen pyykkiä ja siivoon - - - hyvä että tenavat saa sen kuvan että kaikkia asioita teköö molemmat - - - se on karneeta kattoo näitä isovanhempia sun muita jotka ei osaa sitte laittaa itte eres ruokaa ku mies kuoli pois ku niille on laitettu se valamiiksi... (Isä 2)

Osaksi miesten ja naisten töiden erottelu isien vastauksissa oli hyvinkin selkeää: nainen hoitaa kotityöt ja isä koneet, autot ja pihatyöt. Kaikissa vastauksissa

kuitenkin tuli joko taustavaikuttajana tai selkesti esille se, että pyritään tasapuolisuuteen eli kumpikin tekee mitä osaa ja kummalla on aikaa tehdä.

Esimerkiksi yksi isä piti kovasti kotitöiden tekemisestä, varsinkin ruoanlaitosta ja leipomisesta. Jopa heidän keittiönsä oli suunniteltu täysin hänen toiveidensa mukaisesti. Toisen niin sanotun ääripään vastauksessa taas vastuut jakautuivat hyvinkin selvästi miesten ja naisten töiden välillä perinteiseen ja ehkä hieman vanhoilliseen malliin.

...mää teen meillä yheksänkytaviis prosenttia ruuasta, mää teen meillä sataprosenttisesti leipomisesta. Tää keittiö on niinku tää on ihan täysin mun valtakuntaani... (Isä 1)

...vähä mennään ehkä vähä vanhan kaavan mukaan sillälaila että emäntä hoitaa sitte nuo kotipuolen pääasiassa siivoukset ja ruuanlaitot - - - nii määhä oon yleensä sitte enempi nämä uluko ulukohommat ja kunnossapidot ja sun muut ja autot autojen korjaukset ja sillälaila et on sillälaila aika perinteinen vanhan vanhanaikaienen jaottelu... (Isä 6)

Muutama isä sanoi pyrkivänsä osaltaan helpottamaan äidin elämää auttamalla kotitöissä aina, kun vain ehtii sekä olemalla lasten kanssa niin, että äiti saa ehkä hieman levätä. Yksi isä sanoi, että saattaa ottaa lapset ja lähteä käymään sukulaisten tai ystävien luona ja antaa näin äidille hieman omaa aikaa.

Käytännön tilanteita, joissa isyyden merkitys tulee esille, oli isien aluksi hieman vaikea keksiä. Muutamia asioita vastauksissa kuitenkin nousi esille. Useimmat isät totesivat, että osasivat omien lasten tulon myötä tulla paremmin toimeen myös toisten lasten kanssa. Muutama isä sanoi, että isyys oli herkistänyt eri tavalla asioille, kun näkeekin maailman uusin silmin oman lapsensa kautta. He kiinnittävät asioihin eri tavalla huomiota ja huomasivat asiat eri tavalla. Lapset olivat lisäksi osa jokapäiväistä elämää, joten he olivat siinä kun aamulla lähti kotoa töihin ja tuli päivän päätteeksi takaisin kotiin. Muutamat isät sanoivat vertaavansa itseään ja omaa vanhemmuuttaan toisten vanhemmuuteen ja siihen, miten he toimivat lastensa kanssa. Isyys oli vielä tuonut isille ymmärrystä lapsia ja heidän vanhempiaan kohtaan julkisilla paikoilla, jos lapsi esimerkiksi huutaa tai aiheuttaa kohtausta. Isänä oli helpompi ymmärtää mahdollisia syitä lapsen huutamiselle. Osalle käytännön

tilanteet olivat kotioloissa tapahtuvaa toimintaa ja osalle uutta ymmärrystä arkipäiväisille asioihin niin kotona kuin sen ulkopuolella.

Yksi isä mainitsi tärkeäksi asiaksi kyvykkyyden ajatella molempia lapsia, vaikka toinen olisi sairas ja toinen terve. Heidän perheessään toisella lapsella oli vakava sairaus, joka toi omat haasteensa perhe-elämään. He pyrkivät äidin kanssa siihen, että toinen vanhempi olisi sairaan lapsen kanssa hänen ollessa sairaalassa, välillä pitkiäkin jaksoja, ja toinen vanhempi pysyisi kotona terveen lapsen kanssa ja näin saisi turvattua lapselle turvallisen arjen.

...tyttären sairaus on ollu ensimmäisenä että siinähan sitä, piti ajatella molempia tenavia vaikka toinen oli sairas ja toinen oli terve niin silti piti niinku tavallaan turvata pojalle se jotta sillä elämä jatkuu koko ajan niinku tavallaan turvattuna ja samalla lailla ku ennemminkin - - - sitte taas toisaalta piti pystyä huomioimaan tytär aina niinä aikoina kun se oli kotona... (Isä 2)

Isiä, kuten ihmisiäkin, on monenlaisia, joten on luontevaa, että toisille kotitöiden tekeminen tulee luonnostaan ja toiset tekevät mieluummin itselleen sopivia töitä kuten korjasivat autoa tai ruohonleikkuria. Jokainen isä kuitenkin halusi auttaa äitiä tavalla tai toisella ja varsinkin lastenhoidossa vastuiden toivottiin jakautuvan tasan, jotta isälläkin olisi aikaa lastensa kanssa.

5.3 Tukiverkostot ja tuen tarve

Tukiverkostot olivat yhtä poikkeusta lukuunottamatta kaikilla isillä hyvät ja suurimmaksi osaksi tukiverkosto löytyi lähialueilta. Tärkeimpiä tukiverkostoihin kuuluvia jäseniä olivat omat ja puolison vanhemmat ja sisarukset, isovanhemmat, kummit, tädit, sedät, serkut sekä naapurit. Kaikilla isillä oli edes yksi ystävä- ja tuttavaperhe, joilla itselläänkin oli lapsia ja joiden kanssa kyläiltiin puolin ja toisin sekä vietettiin aikaa. Osa isistä ei kaivannut lastenhoidollista apua tukiverkostoltaan, sillä he hoitivat järjestelyt mahdollisimman paljon itse. Aika selkeästi vastauksissa nousi esille se, että ystäviä ei kovinkaan paljon käytetty lastenhoidossa apuna. Osaltaan syyksi nousi se, että ystävillä itsellään ei ole lapsia, joten heitä ei tule pyydettyä apuun ja toisaalta ystäviä menttiin tapaamaan koko perheen kanssa niin lähelle kuin kauas. Tukiverkoston apua hyödynnettiin kuitenkin

tarpeiden mukaan eri tilanteissa ja heidän tarjoamaan apuaan myös arvostettiin suuresti.

...on tosi hyvä että on on on lähellä enkä yhtään ihmettele että moni muuttaa sitte lasten tulon jälkeen takasi sinne missä on ne isovanhemmat että kyllä se tukiverkoston puuttuminen nii se on varmaa kova homma monelle joka asuu kaukana... (Isä 4)

Kymmenestä isästä yksi sanoi, ettei heillä olisi paljoakaan tukiverkostoa lähialueella ja oli tästä melko harmissaan. Välillä kuitenkin tulee tilanteita, joissa lastenhoidollinen apu olisi tarpeen. Yksi isä sanoi toivovansa lastenhoitajaa heille kotiin lapsia hoitamaan. Hän koki sen mieluisampana vaihtoehtona kuin lasten viemisen päivähoitoon, varsinkin lasten ollessa vielä niin pieniä.

Kukaan isistä ei sinänsä kokenut kaipaavansa erityistä tukea isyyteensä, mutta osa heistä olisi aikataulun sopiessa kiinnostunut osallistumaan jonkinlaisen ryhmän toimintaan, jos sellaista järjestettäisiin. Yksi isä koki neuvolan kuitenkin niin vahvana ja hyvänä tuentarjoajana, ettei näkisi itselleen tukiryhmää tarpeellisena. Erilaisista ryhmistä isä-lapsi-ryhmä sai eniten kannatusta. Isä-vauva-ryhmän muutama isä näki myös tarpeellisena ensi-isille, jotka kaipaisivat lisää tukea ja tietoa ensimmäisen lapsen tulon jälkeen. Tällaisen isä-ryhmän kautta isät saisivat uusia kontakteja ja ystävyysuhteita ja lapsetkin löytäisivät uusia kavereita sekä saisivat toimia yhdessä oman lapsensa kanssa. Kukaan isistä ei kuitenkaan kokenut isien omaa tukiryhmää itselleen tarpeellisena eikä uskonut sellaiselle olevan muutenkaan tarvetta.

5.4 Isien huomioon ottaminen varhaiskasvatuksessa

Pari isää ei osannut vastata varhaiskasvatusta koskeviin kysymyksiin, sillä heidän lapsensa eivät käyttäneet tällä hetkellä vielä varhaiskasvatuspalveluita. Kysymykseen ei muutenkaan tullut kovin paljon kannanottoa isiltä, sillä ajatus ehkä oli, että on riittävä, jos toinen vanhemmista tietää varhaiskasvatusasiat perheessä. On se sitte isä tai äiti. Eri asia tietenkin olisi, jos kyseessä olisi kaksi eri taloutta avioeron vuoksi, jolloin samojen informaatioiden tulisi kulkea kummallekin vanhemmalle. Suurin osa olikin sitä mieltä, että olisi hyvin paljon kiinni isän omasta

aktiivisuudesta, kuinka paljon hän haluaisi osallistua lapsensa varhaiskasvatusasioihin. Muutama isä kuitenkin sanoi joskus olleensa mukana lapsensa VASU-keskustelussa ja muutama mainitsi olevansa jopa enemmän perillä varhaiskasvatusasioista kuin puolisonsa. Muutamalla isällä ei omien sanojensa mukaan ollut kovinkaan paljon tietoa varhaiskasvatuksesta, esimerkiksi mitä se maksaa, eivätkä kokeneet, että asiaa pitäisi muuttaa. Kaikki varhaiskasvatusta käyttävät isät kuitenkin veivät ja hakivat lastaan tai lapsiaan hoidosta ainakin silloin tällöin ja heidän mielestään informaatio isän ja kasvattajien välillä kulki yhtä hyvin kuin äidin ja kasvattajien välillä. Monet isät olivat sitä mieltä, että vanhempien tulisi kuitenkin keskustella asioista kotona, jos toinen toimii enemmän yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Näin voitaisiin taata se, että tiedot asioista olisivat molemmilla vanhemmilla. Tuloksiani tukee Riihijärven (2012, 2) tekemä opinnäytetyö, jonka tuloksissa ilmenee, että isät eivät välttämättä ole tietoisia varhaiskasvatuksessa toteutettavasta kasvatuskumppanuudesta tai sen sisällöstä. Hänen tulostensa mukaan niin isät kuin varhaiskasvatuksen henkilökunta eivät näe tilanteessa muutoksen tarvetta, sillä isien mukana oleminen on suurelta osin kiinni isien omasta halusta osallistua.

Yhdeltä isältä ehdotuksena varhaiskasvatukseen tuli, että päiväkodeissa pidettäisiin omia tutustumisiltoja tai kokoontumisia tietyin väliajoin lapsille ja heidän isilleen. Näin saataisiin ehkä osaltaan isiä tutustumaan ja osallistumaan toimintaan enemmän sekä tutustumaan muihin isiin.

Mun mielestä vois olla näitä ku näitä päiväkotejaki meillä on niin joskus semmosia isille suunnattuja iltoja joilla olis pelkästään niin että koska kyllähän ne äidit niihin tulee ja ryntää ja miehet on niinkun vähempi niissä läsnä niin ehkä sellaset, tällästä vois jotain olla et ois niinkun päiväkodin avoimet ovet suunnattuna isille niin. (Isä 3)

Varhaiskasvatus näyttäytyi osalle isistä hieman harmaana alueena, josta heillä ei oikein ollut tietoa eivätkä he sitä tietoa välttämättä omasta mielestään tarvitsekaan. Tilanteeseen oltiin tyytyväisiä sellaisenaan eikä muutoksia asioihin oltu mietitty eikä koettu tarpeellisiksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Keräämäni teoria tukee monilta osin saamiani tutkimustuloksia ja toisin päin. Teoriassa ja aikaisemmissa tutkimuksissa esiintyy samoja aihealueita ja johtopäätöksiä, kuin mitä sain tutkimukseeni haastatelluilta isiltä. Voin todeta, että saamani tulokset ovat yhdenmukaisia aiheesta saatavan teorian kanssa, kuten seuraavaksi käy ilmi.

Päällimmäisenä tutkimuksesta nousee esille, että isyys koostuu suuresta vastuusta ja huolenpidon kasvusta ja isyys itsessään tuntuu isistä hyvältä ylä- ja alamäkiin. Myös Rauhala (2012, 2) on päätenyt samaan lopputulokseen omassa opinnäytetyössään. Haastattelemiä isäitä ymmärtävät vastuun kasvavan ja tiedostavat, että elämä tulee muuttumaan, vaikka todellisuus ja sen haasteellisuus ovatkin tulleet matkan varrella hieman yllätyksenä. Mitään erityisiä odotuksia isillä ei kuitenkaan isyyden suhteen ole ollut ennen lasten saamista ja isäksi tulemistä. Isyys on iso osa elämää ja se on tuonut elämään sisällöllisesti paljon uutta. Kaikki isät ovat onnellisia lasten saamisesta ja pitävät heitä ja perhettään tärkeimpinä asioina maailmassa. Näitä samoja asioita ovat Hakkarainen ja Kosola (2009, 3) käsitelleet oman opinnäytetyönsä tuloksissa. Lisäksi Huttunen (1994, 61-63) tuo esille näitä samoja asioita.

Useamman lapsen isät ovat yhtä mieltä siitä, että ensimmäisen lapsen kanssa ollaan aina vähän liiankin varovaisia, mutta itsevarmuus lisääntyy useamman lapsen kohdalla, jolloin jo tiedetään paremmin mitä ja miten pitää tehdä. Kekkonen ym. (2013, 7) puhuivat ”uusi isä” -ideologiasta, joka näkyy myös tutkimukseni isien vastauksissa, sillä yleisesti vastuut ja tehtävät pyritään mahdollisuuksien ja kykyjen mukaan jakamaan tasan molempien vanhempien kesken lastenhoidossa sekä kotitöissä. Isät selvästi haluavat olla mukana lastensa elämässä ja tehdä osansa myös kotitöistä, jonka he uskovat osaltaan auttavan äidin jaksamista. Tätä jaetun vanhemmuuden käsitettä ja samankaltaisia tuloksia ovat Järvensivu ja Virola (2007, 2) käsitelleet omassa opinnäytetyössään. Lisäksi isien arkipäivän elämään tulee uutta näkökulmaa isäksi tulemisen jälkeen ja he näkevät maailman uusin silmin oman lapsensa silmien kautta.

Suurimmalla osalla isistä tukiverkostoa löytyy enemmän kuin tarpeeksi ja ne koetaan tärkeiksi. Vahviten tukiverkoston kuuluu molempien vanhempien lähisuku, mutta myös ystävät ja naapurit koetaan tärkeinä tukiverkoston osina. Tukea isyyteensä isät eivät kokeneet tarvitsevänsä vaikka osa mielellään osallistuisi isälapsi-ryhmään, jos sellainen on tarjolla ja aikataulut sopivat yhteen. Tukiverkoston läheiset sukulaiset ja ystävät toimivat isille mahdollisina tuen tarjoajina eivätkä isät tämänkään vuoksi välttämättä näe tarvetta ulkopuoliseen tukeen. Isille löytyy eri tukimuotoja, kuten Kekkonen ym. (2013, 31-36) kertovat ja Hakkaraisen ja Kosolan (2009, 3) tekemän opinnäytetyön tuloksista käy ilmi, mutta kuinka paljon isät ovat halukkaita tuen vastaanottamiseen tai hakemiseen, on täysin eri asia. Miehille saattaa olla naisia suurempi kynnys tuen pyytämiseen, sillä sen ajatellaan viestivän heikkoudesta tai kyvyttömyydestä toimia itsenäisesti. Ehkä myös miesten heikompi tukiverkosto on syynä siihen, että avun pyytäminen ei koeta helppona asiana ja sitä pyritään välttämään. On toki eri asia pyytää apua esimerkiksi lapsen hoitoon kuin omaan hyvinvointiin tai jaksamiseen liittyvissä asioissa. Vaikka tarjolla on monia matalan kynnyksen avun tarjoajia, ei tukea välttämättä haeta ammattilaisilta sittenkään vaikka sitä ei oman tukiverkoston kautta saisi.

Kysymys, joka tutkimuksessani aiheutti eniten ihmetystä tai siihen ei oikein osattu vastata, oli varhaiskasvatusnäkökulma. Varhaiskasvatukseen osallistumisesta isät olivat vahvasti sitä mieltä, että monet asiat ovat kiinni isän omasta aktiivisuudesta eikä lapsen varhaiskasvatusasioita molempien vanhempien välttämättä tarvitsekaan tietää perusteellisesti ja on riittävää, jos toinen vanhempi on paremmin asioista selvillä. Isien kokemusten mukaan isät kuitenkin otetaan varhaiskasvatuksessa tuonti- ja hakutilanteissa huomioon samoin kuin äiditkin. Kasvattajat kohtaavat isät varhaiskasvatuksessa ja kertovat tarvittavat asiat lapsen päivästä. Heidän mielestään varhaiskasvatuksen henkilökunta tekee tarpeeksi isien kohtaamisen ja osallistamisen suhteen eikä ideoita asioiden muuttamiseen isiltä oikeastaan tullut vaan he ovat tyytyväisiä tilanteeseen sellaisena kuin se on. Kuten Riihijärven (2012, 2) opinnäytetyössä käy ilmi, isät eivät välttämättä ole aina edes tietoisia varhaiskasvatuksen ja kodin välisestä kasvatuskumppanuudesta tai mitä sillä tarkoitetaan. Tarvetta muutokseen ei kuitenkaan nähdä. Mykkänen ja Aalto (2010, 63) tuovat myös selvästi esille sen, että äidit ovat aktiivisempia hoitamaan varhaiskasvatusasioita ja isät jäävät taka-alalle. Muutosta on kuitenkin näkyvissä.

7 POHDINTA

Olin alusta alkaen hyvin innostunut tutkimuksen toteuttamisesta ja opinnäytetyöni aiheesta kokonaisuutena. Sain monilta ihmisiltä kehuja ja kannustusta aihevalintaani, sillä se on hyvin ajankohtainen aihe eikä siitä ole ainakaan liikaa opinnäytetöitä tai tutkimuksia tehty. Opinnäytetyöprosessi oli hyvin opettavainen, mutta vaativa. Vaikka aikaa tuntui olevan runsaasti, joutui lopulta huomaamaan, kuinka nopeasti se kului. Haastavinta prosessissa oli aineiston litterointi, joka lopulta venyikin pidemmälle kuin mitä olin alunperin suunnitellut. Toisaalta pääsin työn kautta myös oman mukavuusalueeni ulkopuolelle, joka toi osaltaan uutta näkökulmaa asioihin tutkimuksen edetessä. Haastatteluja tehtäessä oli mukava kokea yllätyksiä ja saada vastauksia, joita en ollut itse osannut etukäteen ajatella. Vaikka suurin osa vastauksista olivat sellaisia, mitä olin osannut odottaa, koin siitä huolimatta muutamia yllätyksiäkin. Ennen haastatteluja pelkäsin, etten tulisi saamaan tarpeeksi montaa isää haastateltavaksi, mutta lopulta yllätyin siitä, kuinka moni isä uskalsi tutkimukseen lähteä mukaan ja kuinka avoimia ja rehellisiä vastauksia heiltä sain, myös henkilökohtaisemmista aiheista.

Haastatteluita litteroidessani huomasin, että jotkin kysymykset olisi pitänyt muotoilla toisella tavalla, sillä en välttämättä saanut niiden täyttä potentiaalia vastauksissa. Tuen tarpeesta olisi pitänyt kysyä vielä hieman avoimemmin, jotta isät olisivat saaneet kertoa oman mielipiteensä paremmin ja miettiä, millaista tukea juuri he voisivat tarvita tai haluta. Lisäksi varhaiskasvatusnäkökulma olisi kaivannut enemmän avaamista, jotta isät olisivat kertoneet mielipiteensä niin varhaiskasvatukseen osallistumisesta kuin sen toimivuudesta. Kokonaisuutena olen kuitenkin hyvin tyytyväinen lopputulokseen, sillä sain haastatteluista haluamani ja tarvittavan aineiston tutkimuksen tekemiseen.

En pyrkinyt tekemään suurta tutkimusta, jonka tuloksia voitaisiin yleistää koko Suomen tai edes kaikkiin Etelä-Pohjanmaan isiin. Mahdollisuutena olisi tietysti ollut laajentaa tutkimusaluetta Alavuden lähikuntiin, mutta tein tietoisesti valinnan tehdessäni tutkimuksen vain Alavuden isille. Tutkimusmenetelmä kuitenkin tuki tarkoitustani antaen laajoja ja avoimia vastauksia. En sinällään tiennyt aiheesta mitään etukäteen, joten jätin kyllä ja ei vaihtoehtoiset kysymykset pois ja loin

avoimilla kysymyksillä isille mahdollisuuden vastata omien mielipiteiden kautta. Tutkimuksestani näkyy, miten haastatteleman isien mielipiteet jakautuvat, mutta tuloksiani voidaan käyttää vain suuntaa antavana pohjana muille isyyttä käsitteleville tutkimuksille. Mielestäni isyyttä ei ole tutkittu ylipäättään tarpeeksi ja tutkimusten näkökulman tulisi olla yhä enemmän siinä, mitä mieltä isät ovat ja miten he oman isyytensä kokevat. Tietenkin eroja löytyy taustatekijöiden muuttuessa, mutta tätä eroavaisuutta olisi mielenkiintoista tutkia pidemmälle. Kuinka paljon isyyden kokemiseen vaikuttaa esimerkiksi se, että isä on tai on ollut vankilassa, lapset ovat huostaanotettuja tai perheessä on päihdeongelmaa verrattuna niin sanottuihin ”normaalin perheen” isiin. Vaikuttavatko taustatekijät kuinka paljon vanhemman kokemuksiin vanhemmuudesta? Ellilän (2012, 2) tutkimus vankilassa olevien isien kokemuksista isyydestään tai Vaskivuon (2013) gradu isien kokemasta vanhemmuudestaan omaan lapseen kohdistuneen lastensuojelun tilannearvion yhteydessä ovat hyviä esimerkkejä siitä, miten tällainen taustatekijä voi vaikuttaa isän omiin ajatuksiin isyydestään. Näitä asioita käsittelevät tutkimukset olisivat hyviä pohjia vertailuille.

Puolet haastattelemistani isistä olivat minulle ennestään tuttuja ja puolet tuntemattomia. En kuitenkaan kokenut, että olisin saanut erilaisia vastauksia isiltä riippuen siitä, tunsimmeko etukäteen. Itse koin haastattelutilanteet yhtä luonteviksi tuttujen kuin tuntemattomienkin isien kanssa. En ehkä jännittänyt haastattelua etukäteen niin paljon, kun tunsin isän ennestään, mutta pyrin käsittelemään haastattelutilanteita samalla tavalla kaikkien kohdalla näistä tekijöistä huolimatta. En voi olla varma kuinka paljon minun tuntemiseni vaikutti isien kokemuksiin haastattelutilanteesta, mutta ainakaan tuloksiin tämä tekijä ei mielestäni vaikuttanut, sillä sain kaikilta isiltä yhtäläillä avoimia ja rehellisiä vastauksia eikä kukaan kokenut haluttomuutta vastata yhteenkään haastattelukysymykseen.

Tutkimukseni osoittaa, että isille isyys merkitsee vastuuta ja huolenpitoa omasta lapsesta. Isät myös haluavat olla läsnä lapsensa elämässä ja jakavat vastuuta niin lastenhoidossa kuin kotitöissä yhdessä äidin kanssa. Isät eivät kuitenkaan koe tuen tarvetta omalle isyydelleen, vaan tuntevat osaavansa olla ja toimia lapsensa kanssa jokapäiväisessä arjessa sekä pystyvät keskustelemaan ja saamaan tukea isyyteensä tukiverkostoltaan.

LÄHTEET

- Aalto, I. 2012. Isyyden aika: Historia, sukupuoli ja valta 1990-luvun isyyskeskusteluissa. [Verkkajulkaisu]. Jyväskylä: Nykykulttuuri. [Viitattu 22.2.2016]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41477/978-951-39-5230-3.pdf?sequence=2>
- Aarnio, K. 2014. Sateenkaariperheiden lasten vahvuudet ja haavoittuvuudet. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Väestöliitto. [Viitattu 16.10.2016]. Saatavana: http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/e7e78550ed3779053b0d76335b962db9/1476627931/application/pdf/3870040/Sateenkaariperheet_Ty%C3%B6paperi%206_1.pdf
- Airola, M. & Tarsalainen, A. 2003. Perheessä on voimaa. Helsinki: Lasten keskus.
- Berg, K. 2009. Kulttuuriset odotukset äitiyden rakentajina. Janus vol. 17 (2), 170-175.
- Eerola, P. 2009. Lapsikeskeisempi isyys – kolme tarinaa nuorten koulutettujen miesten astumisesta isyyteen. [Verkkajulkaisu]. Nuorisotutkimus, 27 (2), 15-28. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 8.6.2016]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/36817/nt%202%202009%20eerola.pdf?sequence=1>
- Eerola, P. 2015. Responsible fatherhood: A narrative approach. [Verkkajulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 25.3.2016]. Saatavana: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/45600/978-951-39-6111-4_vaitos24042015.pdf?sequence=1
- Eerola, P. & Mykkänen, J. 2014. Isyyskokemusten jäljillä. Teoksessa: P. Eerola & J. Mykkänen (toim.). Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Ellilä, T. 2012. Vankilassa olevan miehen monimuotoinen ja tilannesidoksinen isyys. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö, hoitotiede. Pro gradu - tutkielma. Julkaisematon.
- Envall, M. 2005. Perheen aika. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Golombok, S. 2000. Parenting: What really counts? London: Routledge.
- Hakkarainen, K. & Kosola, A. 2009. Isyys isän silmin – isien omia kokemuksia isyydestä. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Kokkolan sosiaali- ja terveysalan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.

- Halme, N. 2009. Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäolo: Yhdessäoloa, isänä toimimiseen liittyvää stressiä ja isän tyytyväisyyttä parisuhteessa kuvaavan rakenneyhtälömallin kehittäminen ja arviointi. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Helenius, J. 2008. Mitä kuuluu vanhempi? -kysely: 0-3-vuotiaiden lasten vanhempien vastausten yhteenveto. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Mannerheimin Lastensuojeluliitto. [Viitattu 8.11.2016]. Saatavana: <https://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/55b31a4416ef91ed7e317e43bcc33c9e/1479152795/application/pdf/29251379/Mit%C3%A4%20kuuluu%20vanhempi%20-yhteenveto%200-3v.pdf>
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1993. Teemahaastattelu. 6. painos. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Jyväskylä: Tammi.
- Huttunen, J. 1994. Isyys ja miehisuus: Isä perhepsykologisessa tutkimuksessa. Teoksessa: J. Virkki (toim.). Ydinperheestä yksilöllistyviin perheisiin. Helsinki: WSOY.
- Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Huttunen, J. 2010. Mihin suomalainen isyys on menossa? [Verkkoartikkeli]. Futura 29 (2010): 3, 11. artikkeli, 111-115. [Viitattu 5.11.2016]. Saatavana Doria-tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Jämsä, J. 2009. Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointi. Teoksessa: J. Lammi-Taskula, S. Karvonen & S. Ahlström (toim.). Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Jämsä, J. 2010. Tarpeeton ja avuton isä. Teoksessa: J. Jämsä & S. Kalliomaa (toim.). Isyyden kielletyt tunteet. Helsinki: Väestöliitto.
- Järvensivu, S. & Virola, M. 2007. Isä osana perhettä ja päivähoitoa. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi: Perhetyön arkea. 2. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

- Kauhanen, S. 1998. Kohti uudenlaista isyyttä. Joensuu: Joensuun yliopiston yhteiskuntapolitiikan ja filosofian laitos.
- Kekkonen, M., Lilja, J. & Nieminen, K. 2013. Isätietoa: Asiaa isyydestä ja sen merkityksestä, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä isien kohtaamisesta lapsiperheiden palveluissa. [Verkkajulkaisu]. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu. [Viitattu 16.10.2016]. Saatavana: <http://www.lamk.fi/projektit/isanatyoelamassa/Documents/lamk-isatietoa-opas-nettiversio-valmis.pdf>
- Koivula, M. 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa: S. Keskinen & H. Virjonen (toim.). Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Korhonen, M. 1999. Isyyden muutos: Keski-ikäisten miesten lapsuuskokemukset ja oma vanhemmuus. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- L 19.1.1973/36. Varhaiskasvatuslaki.
- L 8.4.1983/361. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta.
- L 13.1.2015/11. Isyyslaki.
- Lammi-Taskula, J. & Bardy, M. 2009. Vanhemmuuden ilot ja murheet. Teoksessa: J. Lammi-Taskula, S. Karvonen & S. Ahlström (toim.). Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Lähteenmäki, M. & Neitola, M. 2014. Isien tukiverkostot vauvaperheissä. Teoksessa: P. Eerola & J. Mykkänen (toim.). Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Miller, T. 2011. Making sense of fatherhood: Gender, caring and work. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mykkänen, J. 2010. Isäksi tulon tarinat, tunteet ja toimijuus. [Verkkajulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 25.3.2016]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22712/9789513938024.pdf?sequence>
- Mykkänen, J. & Aalto I. 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset: Raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa. [Verkkajulkaisu]. Nuorisotutkimusseura, verkkajulkaisuja 34. Helsinki: Nuorisotutkimusseura Ry. [Viitattu 16.10.2016]. Saatavana: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>
- Oulasmaa, M. & Saloheimo, A. 2010. Stereotyyppiset isäkuvat. Teoksessa: J. Jämsä & S. Kalliomaa (toim.). Isyyden kielletyt tunteet. Helsinki: Väestöliitto.

- Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 8.11.2016]. Saatavana: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf
- Paajanen, P. 2006. Päivisin leiväntuoja, iltaisin hoiva-isä: Alle 3-vuotiaiden esikoislasten isien näkemyksiä ja kokemuksia isyydestä. [Verkkajulkaisu]. Väestöntutkimuslaitoksen katsauksia E 24/2006. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos. [Viitattu 10.2.2016]. Saatavana: http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/d662ed07da67661b309ad4d8df09f886/1458898533/application/pdf/4953160/Perhebarometri%202006_web.pdf
- Paajaste, K. Isä mukana läpi elämän. Ilkka 13.11.2016, 13.
- Perälä-Littunen, S. 2004. Cultural images of a good mother and a good father in three generations. [Verkkajulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 8.6.2016]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13379/9513917797.pdf?sequence=1>
- Pleck, J. H. 2010. Fatherhood and masculinity. Teoksessa: M. E. Lamb. (toim.). The role on the father in child development. 5. painos. New Jersey: Hoboken.
- Pösö, T. 2006. Monenlaista vanhemmuutta. Teoksessa: E. Hermanson & R. Martsola (toim.). Aikuinen vanhemmuus: Katoavan kasvatuksen jäljillä. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Rauhala, E. 2012. Isät: mekin olemme tärkeitä. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Riihijärvi, A. 2012. Isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta päivähoitossa. Vaasan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Rotkirch, A. 2014. Yhdessä: Lapsen kasvatusta ei ole yksilölaji. Helsinki: WSOY.
- Sinkkonen, J. 1998. Yhdessä isän kanssa. Helsinki: WSOY.
- Sinkkonen, J. 2008. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. 2. painos. Helsinki: WSOY.
- Sinkkonen, J. 2012. Isäksi ensi kertaa. Helsinki: WSOY.
- Sinkkonen, J. 22.1.2013. Kadonneiden isien maa? –seminaari. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 5.1.2016]. Saatavana:

http://www.yvpl.fi/fileadmin/tiedostot/Isaen_merkitys_lapselle_ja_isyyden_merkitys_miehelle_Sinkkosen_luennosta.pdf

- Teräs, T. 2010. Tasa-arvoinen varhaiskasvatus?: Tapaustutkimus sukupuolesta ja tasa-arvosta päiväkodin arjessa. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta, opettajankoulutus laitos, kasvatustiede. Pro gradu -tutkielma. Julkaisematon.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. painos. Helsinki: Tammi.
- Törrönen, H. 2015. Vauvan kanssa vanhemmiksi: Selviytymisen ja ilon kirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Vance, P. 2006. 1000 vinkkiä isälle & äidille: Näin annat lapsellesi terveyttä, rakkautta ja rajoja. Suomentanut Mari Hyypiä. Helsinki: Helmi Kustannus.
- Vaskivuo, S. 2013. Miesten kokemus isyydestään lastensuojelun tilannearviossa. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, sosiaalityö. Pro gradu -tutkielma. Julkaisematon.
- Viljamaa, M-L. 2003. Neuvola tänään ja huomenna: Vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. [Verkkójulkaisu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 12.8.2016]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13356/9513914275.pdf?sequence=1>
- Vuorenmaa, M. 2016. Äitien ja isien osallisuus perheessä ja lasten palveluissa sekä osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät. [Verkkójulkaisu]. Tampere: Tampereen yliopisto. [Viitattu 25.3.2016]. Saatavana: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98335/978-952-03-0019-7.pdf?sequence=1>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupa

Liite 2. Tutkimussopimus

Liite 3. Tutkimusesite

Liite 4. Haastattelurunko

LIITE 1 Tutkimuslupa

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Opiskelijan nimi: Päivi Peltonen

Osoite: [REDACTED]

Puh: [REDACTED]

Päiväys: 26.4.2016

Vastaanottajan nimi ja virka-asema: Alavuden kaupunki, varhaiskasvatuksen johtaja
Osoite: Torikatu 1, 63300 Alavus

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Opiskelen Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaalialan tutkinto-ohjelmassa ja anon tutkimuslupaa Alavuden kaupungilta opinnäytetyöni aineiston keräämiseen.

Opinnäytetyössäni haluan tutkia isyyttä ja isien kokemuksia omasta isyydestään.

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa, miten isät kokevat oman isyytensä, kuinka varhaiskasvatuksessa isät tulisi ottaa huomioon sekä kokevatko isät tarvitsevansa jotain tukea isyyteensä. Alavuden kaupunki saa tutkimusraporttini käyttöönsä. Liitteenä tarkempi tutkimussuunnitelmani opinnäytetyöstä.

Ystävällisesti
Päivi Peltonen

Opiskelijan allekirjoitus *Päivi Peltonen*
Opiskelijan /opiskelijoiden nimen selvennys Päivi Peltonen

TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN

Tutkimuslupa myönnetään

Tutkimuslupaa ei myönnetä

Lisätiedot:

Päätäjän nimi: *Kaisa Haapaniemi*
Paikka ja päivämäärä: *26.4-16 Alavus*
Allekirjoitus:

Liitteet:
Tutkimussuunnitelma

Kaisa Haapaniemi

LIITE 2 Tutkimussopimus

Alavuden kaupunki

1

Sopimus opinnäytetyöstä

Opiskelijan tiedot

Nimi ja yhteystiedot (osoite, puhelin ja sähköposti):

Päivi Peltonen

Yksikkö ja tutkinto-ohjelma:

Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö, Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyön ohjaaja

Nimi ja yhteystiedot:

Tiina Tiilikka

Toimeksiantajan / työn tilaajan / yhteistyöorganisaation edustaja

Nimi: Alavuden kaupunki, varhaiskasvatus, Kaisa Haapaniemi

Asema organisaatiossa: Varhaiskasvatuksen johtaja

Yhteystiedot:

Opinnäytetyön alustava nimi / aihe: Isät vanhempina

Opinnäytetyön kuvaus: Tutkimus alle kouluikäisten lasten isille. Heidän henkilökohtaisia kokemuksiaan ja ajatuksiaan omasta isyydestään sekä siihen liittyvistä asioista. Tarkoituksena tuoda esille myös varhaiskasvatuksen näkökulma sekä kartoitus mahdolliseen tuen tarpeeseen. Tutkimuksen osallistujamäärän kartoitus tiedotteella, joka menee kuukausitiedotteen mukana päivähoidon piirissä oleville perheille sekä neulovan ilmoitustaululla ilmoittaminen. Tutkimuksen toteutus osallistujien valinnan mukaan puhelin- tai yksilöhaastatteluna sekä mahdollisuus oman tarinan kirjoittamiseen. Teorian ja tutkimuksen yhdistäminen ja tarkastelu. Lopullinen opinnäytetyö luovutetaan valmiina myös yhteistyöorganisaatiolle.

Arvioitu aika opinnäytetyön tekemiseen: 1 / 8 2015 - 18 / 11 2016

Opinnäytetyö on julkinen asiakirja.

Opinnäytetyöni saa julkistaa Theseus-verkkokirjastossa (rasti ruutuun)

Päiväys: 21 / 4 2016

Opiskelija

Ohjaaja

Toimeksiantajan edustaja

LIITE 3 Tutkimusesite

HEI ISÄ!

Kyllä, juuri sinä.

Miltä tuntuu olla isä? Onko se maailman isoin asia?

Voiko sinua haastatella? Teen opinnäytetyötä isistä vanhempina Seinäjoen ammattikorkeakoululle. Haen yhteistyössä Alavuden varhaiskasvatuksen ja neuvolan kanssa alle kouluikäisten lasten isiä osallistumaan tutkimukseeni.

Tutkimuksen toteutus valitsemallasi tavalla: Puhelinhaastattelu
Yksilöhaastattelu
Kirjoittaminen

Haastattelu toteutetaan sinulle sopivana ajankohtana tai sopivassa paikassa. Puhelinhaastattelu kestää noin 15-30 minuuttia ja yksilöhaastattelu noin 30-45 minuuttia. Oman tarinan kirjoittaminen myös mahdollista, jos haastatteluun osallistuminen tuntuu epämukavalta.

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa isien kokemuksista omasta isyydestä, mitä isyys on ja mistä se koostuu sekä millaisia tehtäviä siihen sisältyy. Kartoitan myös, miten te isät haluaisitte varhaiskasvatuksen ottavan teidät huomioon sekä onko teillä tarvetta isyytenne tukemiseen jollain tavalla.

Jos sinulla löytyy kysymyksiini mielipidettä ja haluat auttaa opinnäytetyöni tutkimuksessa, ota yhteyttä **18.5.2016** mennessä tekstiviestillä alla näkyvään numeroon. Ilmoitathan tekstiviestissä myös valitsemasi osallistumistavan ja sähköpostiosoitteesi, jotta voin lähettää haastattelukysymykset tai kirjoitusrunгон etukäteen toukokuun lopulla.

Tutkimus tullaan toteuttamaan kesäkuun aikana. **Tulethan mukaan!**

Ystävällisin terveisin

Päivi Peltonen
Sosionomi (AMK) opiskelija

LIITE 4 Haastattelurunko

Taustatiedot:

- Isän ikä
- Lasten määrä ja iät

Isyys:

- Mitä isyys sinulle merkitsee?
- Miltä isyys sinusta tuntuu?
- Millaisia odotuksia tai ajatuksia sinulla oli isyydestä etukäteen?
- Ensimmäisen lapsen kohdalla: miten isyys on vastannut odotuksia?
- Useamman lapsen kohdalla: miten isyys on vastannut odotuksia useamman lapsen kohdalla? Miten on muuttunut?
- Millaisia tehtäviä isyyteen mielestäsi kuuluu?
 - Vastuunjako?
 - Jakautuvatko vastuut omasta mielestäsi tasan?
 - Oma ”rooli” verrattuna äitiin?
 - Miesten ja naisten työt?
- Millaisissa käytännön tilanteissa isyytesi merkitys tulee esille?

Tukiverkostot:

- Millainen sinun tukiverkostosi on ja keitä siihen kuuluu?
 - Perhe
 - Ystävät
 - Muita
- Millaiselle tuelle sinulla olisi halua tai toivetta?
 - Isien oma ryhmä
 - Isä-vauva –ryhmä
 - Isä-poika –ryhmä
 - Isä-tytär –ryhmä
 - Muuta

Varhaiskasvatuksen näkökulma:

- Miten varhaiskasvatuksessa tulisi mielestäsi isät ottaa huomioon?
- Mitä mieltä olet, otetaanko varhaiskasvatuksessa isät huomioon?
- Muita toiveita?

Muuta huomioitavaa?